

МИНИСТЕРСТВО
ТРУДА, ЗАНЯТОСТИ И
СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ
РЕСПУБЛИКИ
ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ХЕЗМӘТ, ХАЛЫКНЫ ЭШ
БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ ҺӘМ
СОЦИАЛЬ ЯКЛАУ
МИНИСТРЛЫГЫ

ПРИКАЗ

26.04.2022

г.Казань

БОЕРЫК

№ 325

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгында 2022 елның 28 апрелдә 9119 номеры белән теркәлдә

Сигез яшьтән алып унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү буенча дәүләт хезмәте күрсәтүнен административ регламентын раслау турында

Б о е р ы к б и р э м:

Кушымтада бирелә торган сигез яшьтән алып унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү буенча дәүләт хезмәте күрсәтүнен административ регламентын расларга.

Министр

Э.Ә. Зарипова

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Э.Ә. Зарипова', written over a horizontal line.

Татарстан Республикасы
Хезмэт, халыкны эш белән
тээмин итү һәм социаль яклау
министрлыгының 2022 елның
26 апрелендәге 325 номерлы
боерыгы белән расланды

Сигез яшьтән алып унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү буенча дәүләт хезмәте күрсәтүнең административ регламенты

I. Гомуми нигезләмәләр

Административ регламентны жайга салу предметы

1. Элеге Административ регламент Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында «Россия Федерациясе Президентының «Балалы гаиләләргә айлык акчалата түләү турында» 2022 елның 31 мартындагы 175 номерлы указын гамәлгә ашыру чаралары турында» 2022 елның 16 апрелендәге ПУ-285 номерлы указының 1 пункты нигезендә Россия Федерациясе Президентының «Балалы гаиләләргә айлык акчалата түләү турында» 2022 елның 31 мартындагы 175 номерлы указы белән 2022 елның 1 апреленнән билгеләнгән сигез яшьтән унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләүне гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы вәкаләтләре тапшырылган Россия Федерациясе Пенсия фонды (алга таба, тиешенчә – вәкаләтле орган, айлык түләү, дәүләт хезмәте) тарафыннан сигез яшьтән унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү буенча дәүләт хезмәте күрсәтелгәндә административ гамәлләрнең чорларын һәм эзлеклелеген билгели.

Мөрәжәгать итүчеләр даирәсе

2. Дәүләт хезмәте, әгәр бала Россия Федерациясе гражданы булып, даими рәвештә Россия Федерациясе территориясендә яшәсә һәм гаиләнең жан башына исәпләгәндә уртача керемә айлык түләүне билгеләү өчен мөрәжәгать итү көненә «Россия Федерациясендә яшәү минимумы турында» 1997 елның 24 октябрендәге 134-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә Россия Федерациясе субъектында билгеләнгән халыкның жан башына исәпләгәндә яшәү минимумы күләменнән артмаса, сигез яшьтән унжиде яшькә кадәрге баланың ата-анасының берсенә яки башка законлы вәкиленә (алга таба – мөрәжәгать итүче) бирелә.

Айлык түләүне алу хокукына Россия Федерациясе гражданы булган һәм Россия Федерациясе территориясендә даими яши торган ата-ананың берсе (башка законлы вәкил) ия.

Мөрәжәгать итүче дәүләт хезмәтеннән үзенә вәкаләтле вәкиле (алга таба – вәкил) аша файдалана ала.

Шул ук вакытта мөрәжәгать итүченең дәүләт хезмәтеннән файдалану алу буенча хокукый мөнәсәбәтләрдә катнашуы аны вәкилле булу хокукыннан мәхрүм

итми, шулай ук вәкилнең катнашуы да мөрәжәгать итүчене әлеге хокукий мөнсәбәтләрдә шәхсэн катнашу хокукыннан мәхрүм итми.

Дәүләт хезмәте күрсәтү турында мәгълүмат бирү тәртибенә карата таләпләр

3. Мөрәжәгать итүчеләргә дәүләт хезмәте күрсәтү, шулай ук дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле һәм мәжбүри булган хезмәтләр күрсәтү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирү түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

мөрәжәгать итүче (вәкил) турыдан-туры мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтле органның вазыйфаи заты (алга таба – вазыйфаи зат) тарафыннан;

дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәге (алга таба-күпфункцияле үзәк) хезмәткәре тарафыннан;

телефон, факсимиль һәм башка телекоммуникация элементәсе чаралары аша; дәүләт хезмәте күрсәтү урыннарында мәгълүмат стендларын рәсмиләштерү юлы белән, аларда әлеге Административ регламентның 41 пунктындагы икенче һәм тугызынчы абзацларында күрсәтелгән мәгълүмат урнаштырыла;

мәгълүмат материалларын массакуләм мәгълүмат чараларында басытырып, мәгълүмат брошюралары, буклетлар, бүтән төрле басма продукция чыгару юлы белән;

мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтта (алга таба – сайт, «Интернет» челтәре), «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасында (алга таба – Бердәм портал) урнаштыру юлы белән;

брошюралар, буклетлар һәм башка мәгълүмат материалларын гражданнарны кабул итү өчен билгеләнгән биналарда, шулай ук әлеге оешмалар белән килешенеп, барлык милек формасындагы бүтән оешмаларга, шул исәптән күп функцияле үзәкләрдә урнаштыру юлы белән;

мөрәжәгать итүчеләрнең язмача мөрәжәгатьләренә жаваплар аша.

4. Телефон аша дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе турында мәгълүмат биргәндә, телефон аша мөрәжәгатьне кабул итеп, вазыйфаи зат үзе белән таныштырырга: фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), вазыйфасын, вәкаләтле органның исемен әйтергә тиеш.

Вазыйфаи зат гражданнарны кабул итү графигын, төгәл почта адресын, килү ысулын, ә кирәк булганда – язмача мөрәжәгатькә карата таләпләр турында хәбәр итәргә тиеш.

Дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе турында телефон аша мәгълүмат бирү эш графигы нигезендә башкарыла.

Телефон һәм башка телекоммуникация чаралары аша мөрәжәгать итүчегә аның шәхси мәгълүматына кагылышлы мәгълүмат биргәндә, вазыйфаи зат мөрәжәгать итүче әйткән фамилиясенен, исемнен, атасының (булган очракта) исемен; шәхесне таныкмый торган документ белешмәләренен; контроль мәгълүматның төгәллеген тикшерү юлы белән, мөрәжәгать итүченең шәхесен тәңгәлләштерә.

Сөйлөшү вакытында вазыйфаи зат сүзлөрне төгэл әйтергә һәм башка мөрәжәгать килү сәбәпле сөйлөшүне өзмәскә тиеш.

Мөрәжәгать итүче куйган сорауларга җавап бирү мөмкинлеге булмаса, телефон аша мөрәжәгать итүче башка вазыйфаи затка тоташтырыла (күчерелә) яисә мөрәжәгать итүчегә кирәкле мәгълүматны алырга мөмкин булган телефон номеры хәбәр ителергә тиеш.

Телефон буенча сөйлөшү 10 минуттан артык дәвам итәргә тиеш түгел.

5. Дәүләт хезмәте күрсәтү мәсьәләләре буенча телефоннан шалтыратуларга һәм телдән мөрәжәгатьләргә җавап биргәндә вазыйфаи зат, кәргән мөрәжәгать нигезендә, түбәндәге мәгълүматны бирергә тиеш:

дәүләт хезмәте күрсәтү мәсьәләләрен җайга салучы норматив хокукый актлар турында (норматив хокукый актның исеме, кабул итү датасы һәм номеры);

дәүләт хезмәтеннән файдалану хокукына ия гражданнар категорияләре исемлеге турында;

дәүләт хезмәтеннән файдалану өчен кирәкле документлар исемлеге турында;

дәүләт хезмәте күрсәтү чорлары турында;

дәүләт хезмәте күрсәтүдән баш тарту нигезләре турында;

сайтта дәүләт хезмәте күрсәтү мәсьәләләре буенча мәгълүматны урнаштыру урыны турында.

6. Сайтта, «Дәүләт хезмәтләре (функцияләре) федераль реестры» федераль дәүләт мәгълүмат системасында (алга таба – федераль реестр), Бердәм порталда, шулай ук дәүләт хезмәте һәм дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле булган һәм мәҗбүри хезмәтләренә күрсәтү урыннарындагы стендларда, һәм күпфункцияле үзәктә түбәндәге белешмә мәгълүмат урнаштырыла:

вәкаләтле органның, шулай ук күпфункцияле үзәкләрнең урнашу урыны һәм эш графигы турында;

вәкаләтле органның белешмә телефоннары, шул исәптән автоинформатор-телефон номеры (булган очракта);

рәсми сайт адресы, шулай ук сайттагы электрон почта һәм (яки) кире элемтә формалары.

Вәкаләтле органның кабул итү графигы, гражданнарның мәнфәгатьләрен, төбәкнең климат шартларын исәпкә алып, боерык белән билгеләнә.

Кабул итү чиратлар барлыкка килүне булдырмас өчен, атнага өч көннән дә ешрак булмаган күләмдә оештырылырга тиеш.

7. Бердәм порталда түбәндәге мәгълүмат урнаштырыла:

дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларның тулы исемлеге, аталган документларны рәсмиләштерүгә карата таләпләр, шулай ук мөрәжәгать итүче үз инициативасы нигезендә тапшырырга хокуклы булган документлар исемлеге;

дәүләт хезмәтеннән файдалану хокукына ия гражданнар категорияләре исемлеге;

дәүләт хезмәте күрсәтү вакыты;

дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе, дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе булган документны тапшыру тәртибе;

дәүләт хезмәте күрсәтү өчен алына торган дәүләт пошлинасы күләме;

дәүләт хезмәте күрсәтүне туктатып тору яисә күрсәтүдән баш тарту өчен нигезләрнең тулы исемлеге;

мөрәжәгать итүченең дәүләт хезмәте күрсәтү барышында гамәлгә ашырыла торган гамәлләргә (гамәл кылмауга) һәм кабул ителгән карарларга судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү хокукы турында;

дәүләт хезмәте күрсәтелгәндә кулланыла торган гаризаларның (белдерүләрнең, хәбәрләрнең) формалары.

Бердәм порталда федераль реестрдагы мәгълүматлар нигезендә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе һәм чорлары турында мәгълүмат мөрәжәгать итүчегә бушлай бирелә.

Дәүләт хезмәте күрсәтү сроклары һәм тәртибе турында мәгълүматтан файдалану мөрәжәгать итүче тарафыннан нинди дә булса таләпләрне үтәмичә, шул исәптән мөрәжәгать итүченең техник чараларына урнаштырылуы лицензия яки түләү алуны, мөрәжәгать итүчене теркәүне яки авторлаштыруны яки аның тарафыннан персонал белешмәләр тапшыруны таләп итә торган программа тәминаты хужасы белән башка төрле килешүне таләп итә торган программа тәминатыннан файдаланмыйча гына башкарыла.

Гариза һәм дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документлар дәүләт хезмәте күрсәтү сроклары һәм тәртибендә Бердәм порталда басылып чыккан мәгълүматка туры китереп тапшырылган булса, гаризаны һәм дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле башка документларны кабул итүдән баш тарту тыела.

8. Мөрәжәгать итүчеләргә дәүләт хезмәте күрсәтү барышы турында мәгълүмат бирү максатларында, электрон почта аша текстлы хәбәрләр форматында яки кыска текстлы хәбәрләр (мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) күчмә радиотелефон элементсен урнаштыруның абонент номеры турындагы белешмәләре булган очракта, мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) күрсәтелгән ысул белән хәбәр итүгә язма ризалыгы булган очракта, Бердәм портал сервисларыннан файдаланып) жибәрелергә мөмкин.

Гаризаны Бердәм портал ярдәмендә электрон документ формасында биргән очракта, мөрәжәгать итүче тарафыннан мәгълүмат бирү ысулы, шул исәптән электрон почта адресы, кыска текстлы хәбәрләрне тапшыру өчен күчмә радиотелефон элементәсе жайланмасының абонент номеры күрсәтелә.

II. Дәүләт хезмәте күрсәтү стандарты

Күрсәтелә торган дәүләт хезмәте атамасы

9. Сигез яшьтән алып унжиде яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү буенча дәүләт хезмәте.

Дәүләт хезмәте күрсәтүче башкарма хакимият органы аталышы

10. Дәүләт хезмәтен күрсәтү вәкаләтле орган тарафыннан үз территорияль органнары аша мөрәжәгать итүченең яшәү (тору) урыны буенча яисә, расланган

яшәү (тору) урыны булмаган очракта – мөрәжәгать итүченең фактта яшәү урыны буенча гамәлгә ашырыла.

Вәкаләтле органның территориаль органнары дәүләт хезмәте күрсәтелгәндә мөрәжәгать итүчедән дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле булган, шул исәптән башка дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм оешмаларга мөрәжәгать итү белән бәйлә гамәлләрне, килештерүләрне гамәлгә ашыруны таләп итәргә хокуклы түгел.

Дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе

11. Дәүләт хезмәте күрсәтүнең нәтижәсе булып түбәндәгеләр тора:

айлык түләү билгеләү турында гариза биргән очракта – айлык түләүне билгеләү турында карар чыгару һәм айлык түләүне түләү, яисә айлык түләүне билгеләүдән баш тарту турында карар чыгару;

сигез яшьтән алып унжиде яшькә кадәрге балага акчалата түләү ысулын үзгәртү турында гариза биргән очракта, – акчаны китерү ысулын үзгәртү турында тапшырылган гариза нигезендә түләү эшенә мәгълүмат кертү.

Дәүләт хезмәтен күрсәтү чоры

12. Айлык түләү билгеләү турында гаризаны карау һәм айлык түләү билгеләү турында карар кабул итү яисә айлык түләү билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү айлык түләү билгеләү турында гаризаны теркәгән көннән соң 10 эш көне эчендә гамәлгә ашырыла.

Айлык түләүне билгеләү яисә айлык түләүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү чоры, ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында соратып алына торган документлар (белешмәләр) килмәсә яки тиешле вакыттан биш эш көненнән соңрак тапшырылган документлар (белешмәләр) житәрлек күләмдә булмаса, айлык түләү билгеләү турында гаризаны теркәгән көннән соң 20 эш көненә озайтыла.

Айлык түләүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле орган бу хакта мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) мондый карар кабул ителгән көннән соң бер эш көненнән дә артмаган чорда, дәлилленгән нигезләүне һәм чыгарылган карарга шикаятъ бирү тәртибен күрсәтеп, хәбәр итә.

13. Акча китерү ысулын үзгәртү турындагы гариза нигезендә түләү эшенә мәгълүмат кертү түләүне китерү ысулын үзгәртү турындагы гаризаны теркәгәннән соң өч эш көне эчендә гамәлгә ашырыла.

14. Айлык түләүне билгеләү турында гариза Бердәм порталдан файдаланып бирелгән очракта, мөрәжәгать итүче (вәкил) айлык түләү билгеләү турында гариза теркәгәннән соң 10 эш көне эчендә мөрәжәгать итүче тапшырырга тиешле документларны (белешмәләрне) вәкаләтле органга тапшыра.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) шәхсән мөрәжәгать иткән очракта аның тарафыннан мөрәжәгать итүче тапшырырга тиешле документлар (белешмәләр) комплекты тулысынча тапшырылмаган очракта, мөрәжәгать итүче (вәкил) тиешле доку-ментларны (белешмәләрне) айлык түләү билгеләү турында гаризаны теркәгәннән соң 10 эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

15. Айлык түләү билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү чоры мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырылган гаризада һәм (яки) документларда (белешмәләрдә) төгәл булмаган һәм (яки) тулы булмаган мәгълүмат булуы ачыкланган очракта, мөрәжәгать итүче тарафыннан айлык түләүне билгеләү турында эшләп бетерелгән гариза һәм (яки) эшләп бетерелгән документлар (белешмәләр) тапшырылган вакытка кадәр туктатып торыла, ләкин биш эш көненнән артмаган чорга кадәр генә.

Айлык түләү билгеләү турында яки билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү чоры айлык түләүне билгеләү турында эшләп бетерелгән гариза һәм (яки) эшләп бетерелгән документлар (белешмәләр) вәкаләтле органга алынган көннән башлап яңадан торгызыла.

16. Айлык акчалата түләү, айлык акчалата түләү билгеләнгән көннән соң биш эш көненнән соңга калмыйча, айлык акчалата түләүне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган тарафыннан кредит оешмасы яки федераль почта элемтәсе оешмасы аша башкарыла. Аннан соңгы түләүләр айлык акчалата түләүне гамәлгә ашыручы орган тарафыннан айлык акчалата түләү түләнгән торган айдан соң килүче айның 1 нче көненнән башлап 25 нче көннәнә кадәр түләнгән.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен хокукий нигезләр

17. Дәүләт хезмәте күрсәтүне жайга салучы норматив хокукий актлар исемлегенә (аларның реквизитларын һәм рәсми бастырып чыгару чыганакларын күрсәтеп) сайтта, федераль реестрда һәм Бердәм порталда урнаштырыла.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларның тулы исемлегенә

18. Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан түбәндәге документлар тапшырыла:

гариза;

паспорт яисә Россия Федерациясә законнары нигезендә шәхесне таныклаучы башка документ;

мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан тапшырылырга тиешле, дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле булган, әлегә Административ регламентның 20, 21 пункт-ларында каралган документлар.

Мөрәжәгать итүченең мәнфәгатьләрен ышаныч кәгазе нигезендә яклаган очракта, өстәмә рәвештә вәкилнең шәхесен таныклаучы ышаныч кәгазе һәм документ кирәк. Ышаныч кәгазе нотариаль яктан расланган очракта, мәнфәгатьләре яктыртыла торган мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документны күрсәтү таләп ителми.

19. Айлык түләү билгеләү турында гариза һәм илтәп житкерү ысулын үзгәртү турында гариза рәвешләре Россия Федерациясә Хөкүмәтенең «8 яшьтән 17 яшькә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү тәртибенә һәм шартларына төп таләпләр, әлегә айлык түләүне билгеләү өчен кирәкле документларның (белешмәләренең) якынча исемлеген һәм аны билгеләү турында гаризаның бер төр үрнәген раслау

турында» 2022 елның 9 апрелендәге 630 номерлы карары (алга таба – 630 номерлы карар) белән расланган.

20. Билгеләнү шартларына, шулай ук мөрәжәгать итүчедә барлыкка килгән тормыш шартларына бәйле рәвештә, айлык түләү билгеләү турындагы гаризага түбәндәге документлар (белешмәләр) тапшырыла:

туу турында – тиешле актны чит илнең вәкаләтле дәүләт органы теркәгән очракта;

баланың үлеме турында – тиешле актны чит илнең вәкаләтле дәүләт органы теркәгән очракта;

гаилә әгъзасының үлеме турында – тиешле актны чит илнең вәкаләтле дәүләт органы теркәгән очракта;

гаилә кору (аерылышу) турында – тиешле актны чит илнең вәкаләтле дәүләт органы теркәгән очракта;

баланың ата-анасы турында – бала туу турында акт чит илнең вәкаләтле дәүләт органы тарафыннан теркәлгән очракта;

үзенә карата гариза бирелгән баланың (балаларның) опекуны (попечителе) турында – опека (попечительлек) чит илнең вәкаләтле дәүләт органы тарафыннан билгеләнгән очракта;

Россия Федерациясе Жинаять үтәтү системасы учреждениеләре һәм органнары, Россия Федерациясе Федераль иминлек хезмәте органнары, Россия Федерациясе дәүләт саклау органнары, Россия Федерациясе Эчке эшләр органнары һәм Россия Федерациясе законнарында хокук саклау эшчәнлегә белән бәйле федераль дәүләт хезмәтен узу каралган башка органнар хезмәткәрләренә керемнәре турында (Россия Федерациясе Милли гвардиясе гаскәрләре, Россия Федерациясе мәжбүри үтәтү органнары, Россия Федерациясе таможня органнары, Россия Федерациясе Президентының Махсус программалар баш идарәсе хезмәткәрләренән тыш);

хәрби хезмәт, Россия Федерациясе жинаять үтәтү системасы учреждениеләре һәм органнарында, Россия Федерациясе Федераль иминлек хезмәте органнарында, Россия Федерациясе дәүләт сагы органнарында, Россия Федерациясе эчке эшләр органнарында, Россия Федерациясе таможня органнарында, Россия Федерациясе милли гвардия гаскәрләрендә, Россия Федерациясе мәжбүри үтәтү органнарында, Россия Федерациясе Президентының Махсус программалар баш идарәсендә хезмәт уза торган (узган) затлар тарафыннан алына торган пенсия күләме турында;

юридик зат төземичә төзелгәнән дә исәпкә алып, крестьян (фермер) хужалыгы эшчәнлегә нәтижәсендә алынган керемнәргә дә кертеп, эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырудан алынган керемнәр турында;

шәхси практиканы гамәлгә ашырудан алынган керемнәр турында;

«Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын куллану кысаларында алынган керемнәр турында;

авторлык заказы, интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләренә аерым хокукны читләштерү турындагы килешүләр буенча алынган керемнәр турында;

алына торган алиментлар турында (сумма айлык түләү билгеләү турындагы гаризада чагыла);

мөрәжәгать итүче һәм (яки) аның гражданныр белән бер фатирда бергәләп яшәве мөмкин булмаган, катлаулы хроник авыру төрләренәң Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлығы тарафыннан расланган исемлегендә каралган хроник чирнең авыр формасыннан интегүче гаиә әгъзасы яши торган, «торак» билгеләнешендәге бүлмә (аның бер өлеше) турында;

билгеләнгән тәртиптә яшәү өчен яраксыз дип танылган, «торак» билгеләнешендәге бүлмә (аның бер өлеше) турында;

мөрәжәгать итүчегә яисә аның гаилә әгъзаларына теркәлгән, Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән яисә сатып алу бәясе тулы күләмдә күчемле милек сатып алуға максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән автотранспорт яки мототранспорт чарасы турында;

23 яшьтән кечерәк мөрәжәгать итүченәң яисә аның гаилә әгъзаларының гомуми белем бирү оешмасында, һөнәри белем бирү оешмасында яисә югары белем бирү оешмасында көндәзгә уку формасы буенча белем алу факты турында;

мөрәжәгать итүченәң яисә аның гаилә әгъзаларының гомуми белем бирү оешмасында, һөнәри белем бирү оешмасында яки югары белем бирү оешмасында көндәзгә уку формасы буенча белем алуы һәм гаиләнәң жан башына уртача кереме исәпләнгән чорда стипендия алу факты турында;

мөрәжәгать итүче яки аның гаилә әгъзаларының 3 айдан артык өзлексез дөвалану үтү факты турында, шуның нәтижәсендә гаиләнәң жан башына уртача кереме исәпләнгән чорда хезмәт эшчәнлеген вакытлыча башкару мөмкинлегенәң булмавы турында;

мөрәжәгать итүче яки аның гаилә әгъзаларының гаиләнәң жан башына уртача кереме исәпләнә торган чорда чакырылыш буенча хәрби хезмәт үтүе турында;

мөрәжәгать итүченәң һәм (яисә) аның гаилә әгъзаларының тулы дәүләт тәэминатында булуы турында;

мөрәжәгать итүче яисә аның гаилә әгъзаларының чакырылу буенча хәрби хезмәт үтүе турында, шулай ук хәрби һөнәри оешмада һәм югары белем бирүче хәрби мәгариф оешмасында белем алучы һәм хәрби хезмәт үтүе турында контракт төземәгән затның хәрби хезмәткәр статусы турында;

мөрәжәгать итүченәң яисә аның гаилә әгъзаларының суд карары буенча мәжбүри дөвалауда булуы турында;

һөнәри белем бирү оешмаларында һәм югары белем бирүче мәгариф оешмаларында укучыларга, фән-педагогика кадрларын эзерләү программалары буенча көндәзгә рәвештә белем алучы затларга һәм дини белем бирү оешмаларында укучы фән-педагогика кадрларына түләнә торган стипендияләр, Россия Федерациясе законнарында каралган башка акчалата түләүләр, шулай ук медицина күрсәткечләре буенча аларның академия отпускысында булуы чорына гражданнырның күрсәтелгән категорияләренә компенсация күләме хакында;

отставкага киткән судьяларга гомер буге ай саен түләнә тәэминат күләме турында;

дәүләти яисә ижтимагый бурычларны үтәү вакытына дәүләт органы яисә ижтимагый берләшмә тарафыннан түләнгән торган, алынган компенсация суммасы турында;

Россия Федерациясеннән читтә чыганаclarдан алынган керем суммалары турында;

Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан күпбалалы гаиләгә дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән яисә сатып алу бәясе тулы күләмдә күчәмсез мөлкәт сатып алуға максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән «торак» билгеләнешендәге бүлмәләр, «торак», «торак төзелеш» һәм «торак йорт» билгеләнешендәге биналар, жир кишәрлекләре турында, шулай ук «Дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм Россия Федерациясенә Арктика зонасында һәм Россия Федерациясенә башка, Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгыш территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен гражданнырға бирү үзәнчәлекләре турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кергү хакында» 2016 елның 1 маендагы 119-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә бирелгән жир кишәрлекләре турында;

хәрби хезмәттән, Россия Федерациясенә жинаять үтәтү системасы учреждениеләре һәм органнарында, федераль куркынычсызлык хезмәте органнарында, дәүләт сагы органнарында, Россия Федерациясе эчке эшләр органнарында, Россия Федерациясе таможня органнарында, Россия Федерациясе илкүләм гвардия гаскәрләрендә, Россия Федерациясенә мәжбүри үтәтү органнарында, Россия Федерациясе Президентының Махсус программалар баш идарәсендәге хезмәттән, шулай ук Россия Федерациясе законнарында хокук куллану эшчәнлегә белән бәйлә дәүләт хезмәтен узу күздә тотылган башка органнардагы хезмәттән киткәндә бер тапкыр бирелә торган пособие күләме турында;

автотранспорт (мототранспорт) чарасының, кече үлчәмле судноның, үзйөрешле машинаның яки башка төр техниканың арест астында булуы һәм (яки) эзләнүдә булуы турында;

алынган грантлар, субсидияләр һәм эшкуарлыкка ярдәм итү кысаларында бирелә торган максатчан чыгымнарға ия булган башка керемнәр турында.

21. Илтөп житкерү ысулын үзгәртү турындагы гаризага өстәмә документлар таләп ителми.

22. Орган карамагында әлегә Административ регламентның 20-21 пунктларында күрсәтелгән һәм дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле белешмәләр булган очракта, мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан мондый белешмәләрне раслый торган документларны тапшыру таләп ителми.

23. Дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм дәүләт яки муниципаль хезмәтләр күрсәтүдә катнашучы башка органнар карамагында булган, дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документлар орган тарафыннан алар белән эш итүче органнар һәм (яки) оешмаларда ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында соратып алына.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтләре күрсәтүдә катнашучы башка органнар карамагында булган, мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан тапшырылырга тиешле дәүләт хезмәте

күрсәтү өчен кирәкле документларга өстәмә рәвештә документларны (белешмәләрне) тапшырырга хокуклы.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан әлеге бүлекчәдә күрсәтелгән документларны (белешмәләрне) тапшырмау дәүләт хезмәте күрсәтүдән баш тарту өчен нигез булып тормый.

24. Дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм дәүләт яки муниципаль хезмәтләр күрсәтүдә катнашучы башка органнар карамагында булган һәм айлык түләүне билгеләү яки яңартып жибәрү өчен кирәкле документлар (белешмәләр) сыйфатында мөрәжәгать итүче (вәкил) түбәндәге документларны (белешмәләрне) тапшырырга хокуклы:

туу турында;

бала үлеме турында;

гаилә әгъзасының үлеме турында;

өйләнешү (аерылышу) турында;

баланы опекага алу турында опека һәм попечительлек органы карарындагы мәгълүматлар;

баланың ата-аналары турында;

үзләренә карата гариза бирелгән баланың (балаларның) опекуны (попечителе) турында;

ата-аналык хокукыннан мәхрүм итү (чикләү, торгызу) турында, ата-ана хокук-ларындагы чикләүләрне гамәлдән чыгару турында, гомеренә яки сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч янаганда баланы йолып алу турында;

ата-ананың яки баланың башка законлы вәкиленең хокукка сәләте чикләнгән булуы яисә хокукка сәләтсез дип танылуы турында;

хезмәт яисә башка бурычларны, кызыксындыру характерындагы түләүләрне дә кертеп, бүләкләү, башкарылган эш, күрсәтелгән хезмәт өчен бүләкләү, граждан-хокукый шартнамә кысаларында, шул исәптән түләүле шартларда опека һәм попечительлек гамәлгә ашыру турында шартнамә (тәрбиягә бала алган гаилә турында шартнамә, патронат гаилә турында шартнамә) (шул исәптән салым тотып калынган) буенча гамәл кылган өчен алынган түләү турында;

хәрби хезмәткәрләрнең, Россия Федерациясе Илкүләм гвардиясе гаскәрләре, Россия Федерациясе мәжбүри үтәү органнары, Россия Федерациясе таможня органнары, Россия Федерациясе Президентының Махсус программалар баш идарәсе хезмәткәрләре керемнәре турында;

пенсия, пособиеләр һәм башка шундый ук түләүләр, шул исәптән мәжбүри социаль иминиятләштерү буенча һәм Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә алынган компенсация характерындагы түләүләрнең суммалары турында;

Россия Федерациясенен мәжбүри пенсия иминиятләштерүе турында законнарында каралган очрактарда вафат булган иминиятләштерелгән затларның хокукый варисларына түләүләр турында;

жан башына исәпләгәндә уртача керемен исәпләү чорында эшкә сәләтсез затларны карау турында;

гариза бирү вакытына һәм (яки) гаиләнең жан башына исәпләгәндә кереме исәпләнгән чорда эшсез яки эш эзләүче статусы булуы турында;

кыйммәтле кәгазьләр белән операцияләр һәм житештерү финанс инструментлары белән операцияләр (тотылган чыгымнарны исәпкә алып) буенча алынган дивидендлар, процентлар һәм башка керемнәр турында, шулай ук оешма милке белән идарә итүдә катнашуга бәйле рәвештә дә;

кредит учреждениеләрендә кертемнәр буенча алынган процентлар турында; эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнүләрдән алынган керемнәр, крестьян (фермер) хужалыгы, шул исәптән юридик зат төземичә хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә алынган керемнәр һәм шәхси практика башкарудан алынган керемнәр турында;

авторлык заказы, интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләренә аерым хокукны читләштерү турындагы килешүләр буенча алынган керемнәр турында;

Россия Федерациясе Салым кодексының 217¹ статьясында күрсәтелгән сроктан азрак вакыт эчендә милектә булган күчемсез мөлкәтне сатудан, шулай ук мөлкәтне арендага (наемга, поднаемга) бирүдән алынган керемнәр турында;

Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы күчемсез мөлкәт турында (шул исәптән арест астында булган);

Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе чикләрендә яшәү урыны һәм тору урыны буенча теркәлүе турында;

Россия Федерациясе территориясендә Россия Федерациясе гражданының шәхесен таныкый торган, Россия Федерациясе гражданына элек бирелгән паспортлар турында;

алынган алиментлар турында;

автотранспорт яки мототранспорт чаралары турында;

чыгару елы 5 елдан артмаган кече үлчәмле су суднолары турында;

гаиләнең жан башына исәпләгәндә уртача кереме исәпләнә торган чорга мөрәжәгать итүчене яки аның гаилә әгъзаларын иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат итү турында;

мөрәжәгать итүченең гаилә әгъзаларының иректән мәхрүм ителү урыннарында булуы турында;

инвалидлык һәм аның төркеме турында (булган очракта);

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең Үзйөрешле машиналарны һәм башка төр техниканы дәүләт теркәвенә алу кагыйдәләрен раслау турында» 2020 елның 21 сентябрәндәге 1507 номерлы карары белән расланган Үзйөрешле машиналарны һәм башка төр техниканы дәүләт теркәвенә алу кагыйдәләре нигезендә теркәлгән үзйөрешле машиналар һәм башка төр техника турында;

мөрәжәгать итүчегә яки аның гаилә әгъзаларына карата сак астына алу рәвешендә чикләү чарасын куллану турында;

табигый бәла-казага яки башка гадәттән тыш хәлләргә бәйле рәвештә, шулай ук террорлык акты белән бәйле рәвештә федераль бюджет, Россия Федерациясе субъектлары бюджетлары, жирле бюджетлар һәм башка чыганаclar акчалары исәбеннән түләнә торган бер тапкыр бирелә торган матди ярдәм суммалары турында;

йөклелек белән бәйле рәвештә медицина оешмасында исәпкә кую, шулай ук бала тудыру яисә йөклелекне өзү турында;

«күпбалалы» гаилә статусы турында;

лотереяны оештыручылар, тотализаторлар тарафыннан һәм хәтәрлеккә нигезлэнгән башка уеннардан түләнә торган, отыш нәтижәсендә алынган керемнәр турында;

мөрәжәгать итүчене һәм (яисә) аның гаилә әгъзаларын Россия Федерациясә законнары нигезендә Россия Федерациясенә төп аз санлы халыкларына кертү һәм традицион яшәү рәвешен алып баруы турында;

хезмәт эшчәнлегә турында.

25. Дәүләт хезмәте күрсәткәндә орган мөрәжәгать итүчедән (вәкилдән) түбәндәгеләрне таләп итәргә хокуклы түгел:

дәүләт хезмәте күрсәтүгә бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала торган норматив хокукый актларда аларны тапшыру яки гамәлгә ашыру күздә тотылмаган документларны һәм мәгълүматны тапшыруны яки гамәлләр башкаруны;

мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәткәнгә түләү кертелүен раслый торганын да исәпкә алып, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәгә 210-ФЗ номерлы федераль законның (алга таба – 2010 елның 27 июлендәгә 210-ФЗ номерлы федераль закон) 7 статьясының 6 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, Россия Федерациясә норматив хокукый актлары, Россия Федерациясә субъектлары норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә органнар, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары карамагында яки дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына буйсына торган оешмалар карамагында булган документларны һәм мәгълүматлар тапшыруны;

дәүләт хезмәте күрсәтелгәндә дәүләт хезмәтен күрсәтү өчен кирәкле документларны беренче мәртәбә кабул итүдән баш тартканда яисә дәүләт хезмәтен күрсәтүдән баш тартканда, 2010 елның 27 июлендәгә 210-ФЗ номерлы федераль законның 7 статьясының 1 өлешендәгә 4 пунктында каралганнардан тыш, дәүләт хезмәтен күрсәткәндә булмавы һәм (яки) дәрәс булмавы турында күрсәтелмәгән документларны яки мәгълүматны тапшыруны;

2010 елның 27 июлендәгә 210-ФЗ номерлы федераль законның 16 статьясының 1 өлешендәгә 7² пункты нигезендә электрон рәвешләре элегрәк таныкланган документларны һәм мәгълүматларны кәгазьдә тапшыруны, мондый документларга тамгалар кертү яки аларны бетерү дәүләт яки муниципаль хезмәт күрсәтүнең кирәкле шарты булып торган очраклардан тыш һәм федераль законнарда билгеләнгән башка очраклардан тыш.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен зарури документларны кабул итүдән баш тарту нигезләренә тулы исемлегә

26. Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларны кабул итүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап мөрәжәгать иткән затның шәхесен билгеләмәү (әлегә зат тарафыннан аның шәхесен таныкый торган документның күрсәтелмәве, әлегә затның үз шәхесен таныкый торган документны күрсәтүдән

баш тартуы, гамәлдә булу чоры узган шәхесне таныкый торган документның күрсәтелүе);

мөрәжәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен расламау;

үзенә карата мөрәжәгать итүче дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап мөрәжәгать иткән сигез яшьтән унжиде яшькә кадәрге баланың законлы вәкиленең вәкаләтләрен расламау;

гаризаны Бердәм портал ярдәмендә электрон рәвештә тапшырган очракта, гражданның электрон гаризасының чын булуын тикшерү нәтижәсендә аның «Электрон имза турында» 2011 елның 6 апрелдәге 63-ФЗ номерлы федераль закон (алга таба – 2011 елның 6 апрелдәге 63-ФЗ номерлы федераль закон) нигезендә чын булуын тану шартларының үтәлмәве.

Башка очракларда документларны кабул итүдән баш тарту рәхсәт ителми.

Дәүләт хезмәте күрсәтүне туктатып тору яисә дәүләт хезмәте күрсәтүдән баш тарту нигезләренәң тулы исемлеге

27. Дәүләт хезмәте күрсәтүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

айлык акчалата түләү билгеләү турында гариза тапшырылган баланың үлемен дәүләт теркәвенә алу;

гаиләнең жан башына исәпләгәндә уртача керемненең халыкның жан башына исәпләгәндә яшәү минимумы күләмен арттырып жиберүе;

бу Административ регламентның 15 пункттында каралган очрактан тыш, айлык акчалата түләү билгеләү турында гаризада ялган яки тулы булмаган белешмәләр булу;

аңа карата айлык акчалата түләү билгеләү турында гариза алынган баланың 17 яшен тутыруы;

мөрәжәгать итүче тарафыннан документлар (белешмәләр) тапшырмау (әлеге Административ регламентның 20 пункттындагы унынчы, унберенче һәм унөчтенче абзацларында каралган очраклардан тыш), шулай ук әлеге Административ регламентның 14 пункттында күрсәтелгән срокларда документлар (белешмәләр) тапшырмау;

айлык акчалата түләү билгеләү турындагы гаризаны һәм (яки) документларны әлеге Административ регламентның 15 пункты нигезендә эшләп бетерү өчен кире кайтарганнан соң биш эш көне эчендә мөрәжәгать итүче тарафыннан айлык акчалата түләү билгеләү турында кирәкле гаризаның һәм (яки) документларның (белешмәләрнең) тапшырылмавы;

үзенә карата айлык акчалата түләү билгеләү турында гариза бирелә торган балага айлык акчалата түләүнең башка законлы вәкилгә билгеләнү фактының ачыклануы;

мөрәжәгать итүченең һәм аның гаилә әгъзаларының милегендә түбәндәгеләрнең булуы:

мөрәжәгать итүченең һәм аның гаилә әгъзаларының уртак милегендә булганнарын да кертеп, «торак» билгеләнешендәге, суммар мәйданы бер кешегә һәм гаилә әгъзалары санына тапкырчыгышын исәпләгәндә 24 кв.метрдан артып

китэ торган ике һәм аннан күбрәк бина (мондый бина Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан күпбалалы гаиләгә дәүләт социаль ярдәмен күрсәтү кысаларында бирелгән яисә сатып алу бәясе тулы күләмендә күчемсез мөлкәт сатып алуға максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән очрактан тыш, шулай ук мондый бинага карата гомуми өлешле милек хокукындагы өлешләрдән тыш, аларның жыелма күләме гаиләнең барлык әгъзалары өчен гомуми мәйданының өчтән бер өлешеннән артмаса, мөрәжәгать итүче һәм (яки) аның гражданның бер фатирда яшәү мөмкин булмаган, Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министр-лығы тарафыннан расланган авыр хроник чирләр исемлегендә каралган авыр формалы хроник чирдән интегә торган гаилә әгъзасы били торган шундый бинадан (аның бер өлешеннән) тыш, билгеләнгән тәртиптә яшәү өчен яраксыз дип танылган шундый бинадан (аның бер өлешеннән) тыш һәм арест астында булган шундый бинадан (аның бер өлешеннән) тыш);

мөрәжәгать итүченең һәм аның гаилә әгъзаларының уртак өлешле милегендә булганын да кертеп, «торак», «торак төзелеш» һәм «торак йорт» билгеләнешендәге, суммар мәйданны бер кешегә һәм гаилә әгъзалары санына исәпләгәндә тапкырчыгышы 40 кв.метрдан артык булган ике һәм аннан күбрәк бина (мондый бина Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан күпбалалы гаиләгә дәүләт социаль ярдәмен күрсәтү кысаларында бирелгән яисә сатып алу бәясе тулы күләмендә күчемсез мөлкәт сатып алуға максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән очрактан тыш, шулай ук мондый бинага карата уртак өлешле милек хокукындагы өлешләрдән тыш, әгәр аларның жыелма күләме барлык гаилә әгъзалары өчен аның гомуми мәйданының өчтән бер өлешеннән артмаса, һәм арест астында булган шундый бинадан тыш);

«бакча йорты» билгеләнеше белән ике һәм аннан күбрәк бина;

«торак булмаган» билгеләнеше булган ике һәм аннан күбрәк бина, «торак булмаган» билгеләнеше бүлмәләр, корылмалар (индивидуаль торак төзелеше, шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрендә, бакча жир кишәрлекләрендә урнашкан хужалык корылмаларыннан, шулай ук күпфатирлы йортта гомуми милек булып торган күчемсез мөлкәт объектларыннан, бакчачылык яки яшелчәчелек коммерциясез ширкәтенең гомуми файдалану милеге булып торган күчемсез мөлкәт объектларыннан тыш);

транспорт чараларын куя (саклау), ремонтлау һәм техник хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән ике һәм аннан күбрәк күчемсез мөлкәт (гараж, машина урыны) (шундый ике һәм аннан күбрәк күчемсез мөлкәт объекты – күпбалалы гаиләләр, составында инвалид булган гаиләләр, автотранспорт яки мототранспорт чарасы дәүләт социаль ярдәме кысаларында Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан бирелгән яки автотранспорт яки мототранспорт чарасын сатып алу бәясе тулы күләмендә максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында күчемле мөлкәт сатып алу өчен бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән гаиләләр өчен);

жир кишәрлекләре (уртак өлөшлө милектә булган жир кишәрлекләреннән, авыл хужалыгы билгеләнешендәгә, әйләнеше «Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләрнең әйләнеше турында» федераль закон нигезендә жайга салына торган жирләрдән, Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль орган тарафыннан күпбалалы гаиләләргә дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән яки сатып алу бәясе тулы күләмендә күчөмсез мөлкәт сатып алуга максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән жир кишәрлекләреннән тыш һәм «Дәүләт һәм муниципаль милектә булган һәм Россия Федерациясенә Арктика зонасында һәм Россия Федерациясенә башка, Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгыш территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен гражданнарга бирү үзгәрешләре турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» федераль закон нигезендә бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш), аларның суммар мәйданы мөрәжәгать итүченең яшәү (тору) урыны яки, яшәү (тору) урыны расланмаган очракта, хакыйкый яшәү урыны буенча билгеләнә һәм 0,25 гектардан артмаска тиеш, ә авыл жирлекләре яки жирлекара территорияләр өчен – 1 гектар;

мөрәжәгать итүчегә һәм аның гаилә әгъзаларына түбәндәгеләрнең теркәлгән булуы (мөрәжәгать итүчегә һәм аның гаилә әгъзаларына теркәлгән автотранспорт (мототранспорт) чаралары, кече үлчәмле суднолар, үзйөрешле машиналар яки башка төр техника күләмен билгеләгән очракта арест сатынган һәм (яки) эзләтелә торган автотранспорт (мототранспорт) чаралары, кече үлчәмле суднолар һәм үзйөрешле машиналар яки башка төр техника исәпкә алынмый):

ике һәм аннан күбрәк автотранспорт чарасы (3 һәм аннан күбрәк автотранспорт чарасы – күпбалалы гаиләләр, составында инвалид булган гаиләләр, автотранспорт чарасы дәүләт социаль ярдәме кысаларында Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан бирелгән яки автотранспорт чарасын сатып алу бәясе тулы күләмендә максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында күчөмсез мөлкәт сатып алу өчен бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән гаиләләр өчен), тагылмалар һәм ярымтагылмалардан тыш;

ике һәм аннан күбрәк мототранспорт чарасы (өч һәм аннан күбрәк мототранспорт чарасы – күпбалалы гаиләләр, составында инвалид булган гаиләләр, мототранспорт чарасы дәүләт социаль ярдәме кысаларында Россия Федерациясе субъектының вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яки муниципаль берәмлек тарафыннан бирелгән яки мототранспорт чарасын сатып алу бәясе тулы күләмендә максатчан дәүләт социаль ярдәме кысаларында күчөмсез мөлкәт сатып алу өчен бирелгән акчалар хисабыннан түләнгән гаиләләр өчен);

двигателенең куәте 250 ат көченнән ким булмаган, чыгарылган елы биш елдан артмаган автотранспорт чарасы, дүрт һәм аннан күбрәк балалы гаилә алган (сатып алган) автотранспорт чарасыннан тыш;

чыккан елы биш елдан артмаган ике һәм аннан да күбрәк кече суднолар;

чыккан елы биш елдан артмаган ике һәм аннан күбрәк үзйөрешле машиналар һәм башка төр техника;

мөрәжәгать итүчедә һәм аның гаилә әгъзаларында айлык түләү билгеләү өчен мөрәжәгать итү датасына Россия Федерациясе буенча билгеләнгән, тулаем алганда

халыкның жан башына исәпләгәндә яшәү минимумы күләмен арттырып жибәрә торган, кредит оешмаларында ачылган депозит счетларында (кертәмнәрәндә) калган акчага исәпләнгән процентлар рәвешендә керемнәр булуы;

мөрәжәгать итүчедә һәм (яисә) аның гаиләсенә эшкә яраклы әгъзаларында (18 яшкә кадәрге балалардан тыш) 630 номерлы карар белән расланган 8 яшәтән 17 яшкә кадәрге балага айлык акчалата түләү бирү тәртибенә һәм шартларына карата төп таләпләрнең (алга таба – төп таләпләр) 32 пункттының «а», «б» (пенсияләр өләшендә) пунктчаларында, «в» (медицина күрсәткечләре буенча академик отпускта булган чорда стипендияләр һәм компенсация түләүләре өләшендә), «е», «к», «м» – «о» һәм «р» пунктчаларында каралган керемнәрнең төп таләпләрнең 33 пункттында каралган исәп чорында булмавы, күрсәтелгән чорга туры килә торган түбәндәге очрактардан тыш (аларны жыеп исәпләгәндә):

мөрәжәгать итүченәң яки аның эшли торган гаилә әгъзаларының алты айдан артыграк эшсезлек статусында булуы;

мөрәжәгать итүче яки аның гаилә әгъзалары баланы өч яше тулганчы карап торган очракта;

23 яшәтән кечерәк мөрәжәгать итүченәң яки аның гаилә әгъзаларының гомуми белем бирү оешмасында, һөнәри белем бирү оешмасында яисә югары белем бирү мәгариф оешмасында көндәзгә форма буенча укуы һәм стипендия алмавы;

мөрәжәгать итүче яки аның гаилә әгъзаларының 18 яшенә кадәрге инвалид-баланы яки балачактан I төркем инвалидны яисә I төркем инвалидны яисә 80 яшенә житеп, дөваләу оешмасы бәяләмәсе белән даими рәвештә читләр тәрбиясенә мохтаж дип танылган өлкән кешене каравы;

мөрәжәгать итүченәң яки аның гаилә әгъзаларының өч айдан артык вакыт дөвамында өзлексез дөвалануы, шуның нәтижәсендә вакытлыча хезмәт эшчәнлеген башкара алмавы;

мөрәжәгать итүченәң яки аның гаилә әгъзаларының хәрби хезмәт узуы (демобилизация көненә кадәр 3 айдан артмаган чорны да кертәп);

мөрәжәгать итүченәң яки аның гаилә әгъзаларының иректән мөхрүм ителүе яки сак астында тотылуы (иреккә чыгу көненә кадәр өч айдан артмаган чорны да кертәп);

мөрәжәгать итүченәң балигылык яшенә житмәгән баласының (балаларының) бердәнбер ата-анасы (законлы вәкиле) булып торуы (булуы);

мөрәжәгать итүче гаиләсе күпбалалы булып торган (булып тора) (бу очрак бары тик мөрәжәгать итүчегә яки аның гаилә әгъзаларының берсенә генә кагыла);

мөрәжәгать итүче-хатын-кыз һәм (яки) мөрәжәгать итүченәң гаилә әгъзалары йөклә булган (төп таләпләрнең 33 пункттында каралган вакытка туры килә торган алты ай һәм аннан күбрәк вакыт эчендә йөкләлек дөвамлылыгы шартында, яисә хатын-кызның йөкләлек вакыты – 12 атна һәм аннан күбрәк булса, күрсәтелгән нигез буенча айлык акчалата түләү билгеләү турында гариза биргән көндә әлегә нигез буенча айлык акчалата түләүне билгеләү турында карар кабул ителми);

мөрәжәгать итүче һәм (яисә) аның гаилә әгъзалары Төньяк, Себер һәм Ерак Көнчыгыш халыкларының төп халыкларына карыйлар, традицион яшәү рәвешен һәм территориясендә аз санлы халык яши торган һәм айлык акчалата түләү

билгеләү турында гариза бирелгән Россия Федерациясе субъектында традицион хужалык эшчәнлеген алып баралар.

28. Дәүләт хезмәте күрсәтүне туктату өчен нигез булып мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан бирелгән айлык түләү билгеләү турында гаризада һәм (яки) документларда (белешмәләрдә) дәрәс һәм (яки) тулы булмаган мәгълүмат булу факты билгеләү тора.

Дәүләт хезмәте күрсәткәндә мөрәжәгать итүчедән алына торган түләү күләме һәм аны алу ысуллары

29. Дәүләт хезмәте бушлай күрсәтелә.

Дәүләт хезмәте күрсәтү турындагы рәсми мөрәжәгатьне тапшырганда яисә мондый хезмәтләр күрсәтү нәтижәләрен алганда чират көтүнең максималь вакыты

30. Дәүләт хезмәтен күрсәтү турында гариза тапшырганда һәм дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсен алганда чиратта көтүнең максималь вакыты 15 минут тәшкил итә.

Мөрәжәгать итүченең дәүләт хезмәте күрсәтү турында мөрәжәгатен теркәүгә алу чоры

31. Мөрәжәгать итүче (вәкил) дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап турыдан-туры вәкаләтле органга, күпфункцияле үзәк аша яисә гаризаны электрон формада юллау һәм бер мәгънәле һәм конфиденциаль, шулай ук электрон формада арадаш хәбәрләр һәм җавап мәгълүматы алу мөмкинлеген тәэмин итә торган Бердәм портал ярдәмендә, шул исәптән Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә электрон имзаны кулланып та җибәрәп мөрәжәгать итәргә хокуклы.

32. Турыдан-туры вәкаләтле органга бирелгән гаризаны теркәү мөрәжәгать иткән көнне гамәлгә ашырыла.

Вәкаләтле органга күпфункцияле үзәк аша яки Бердәм порталны кулланып, электрон документ формасында җибәрелгән гаризаны теркәү өлеге Административ регламентның 48 пунктында күрсәтелгән чорларда гамәлгә ашырыла.

33. Вәкаләтле орган тарафыннан гариза һәм тапшырылган документларны кабул итү факты һәм датасы вәкаләтле орган тарафыннан бирелә торган белдерү белән раслана, анда гаризаны кабул итү датасы, мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан тапшырылган документлар исемлеге, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтләрен күрсәтүдә катнашучы башка органнар карамагында булган, вәкаләтле орган тарафыннан соратып алына торган һәм мөрәжәгать итүче (вәкил) үз инициативасы буенча тапшырырга хокуклы булган, җитмәгән документлар исемлеге күрсәтелә.

Белдерү мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) теләге буенча мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) электрон почтасына җибәрелергә мөмкин.

Айлык түләү билгеләү турындагы гаризага дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле барлык документлар да беркетелмәгән очракта, аларны тапшыру йөкләмәсе мөрәжәгать итүчегә йөкләнгән булса, мөрәжәгать итүче (вәкил) вәкаләтле орган аңлатмасы нигезендә житешмәгән документларны тапшырырга хокуклы.

Вәкаләтле органның тиешле аңлатмасын мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан алу көне дип санала:

мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) гаризаны кабул иткәндә белдерүне турыдан-туры бирү көне;

мөрәжәгать итүченең (вәкиленең) электрон почтасына белдерү жибәрү көне;

күпфункцияле үзәктә мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) белдерү бирү көне. Әгәр мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) белдерү ул күпфункцияле үзәккә белдерүне алу өчен килмәүгә бәйле рәвештә бирелмәсә, белдерү вәкаләтле орган тарафыннан күп-функцияле үзәккә тапшырылганнан соң биш календарь көн эчендә бирелгән дип санала;

Бердәм порталны кулланып, белдерүне электрон документ рәвешендә жибәрү көне.

Вәкаләтле орган аңлатмасы нигезендә мөрәжәгать итүче (вәкил) дәүләт хезмәте күрсәтү өчен тиешле документларны тапшырмаган очракта, аларны тапшыру йөкләмәсе мөрәжәгать итүчегә йөкләнгән булса, әлеге Административ регламентның 14 пункттындагы икенче абзацында каралган чорда орган әлеге Административ регламентның 12 пункттында каралган чорда дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итә.

34. Мөрәжәгать итүче тапшырган гаризада һәм (яки) документларда (белешмәләрдә) дәрәс булмаган һәм (яки) тулы булмаган мәгълүмат булу факты ачыкланган очракта, орган мондый гаризаны һәм (яки) документларны мөрәжәгать итүчегә, төзәтелергә тиешле мәгълүматны күрсәтеп, эшләп бетерү өчен кире кайтарырга хокуклы.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) эшләп бетерелгән гаризаны һәм (яки) документларны (белешмәләрне) аларны кире кайтарганнан соң 5 эш көне эчендә тапшыра.

35. Гаризаны кабул итү, теркәү һәм тапшырылган документларны бәяләү 30 минуттан артмаска түгел.

Дәүләт хезмәтләре күрсәтелә торган биналарга карата таләпләр

36. Дәүләт хезмәте күрсәтелә торган бүлмәләренең (алга таба – бүлмәләр) урнашу урыны жәмәгать транспорты тукталышларынан жәяүлеләр өчен уңайлы булырга тиеш.

Жәмәгать транспорты тукталышларынан бүлмә урнашкан бинага (корылмага) кадәр юл тиешле мәгълүмати күрсәткечләр белән жиһазландырылырга тиеш.

Бүлмә урнашкан бина (корылма) янындаг тукталу (машина кую) урыны оештырылган очракта, гражданнарның шәхси автомобиль транспорты өчен

тукталу (машина кую) урыны оештырыла. Тукталу (машина кую) урыныннан файдаланган өчен түләү алынмый.

Халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә махсус автотранспорт чараларын кую өчен машиналарны туктата торган һәр урыннарның кимендә 10%ы (кимендә бер урын) бүлеп бирелә, аларны башка төрле транспорт чаралары алырга тиеш түгел.

Бүлмәләр биналарның аскы, өстенлекле рәвештә беренче катларында аерым керү юлы белән урнашкан булырга тиеш.

37. Бүлмәгә керү гражданнар өчен ирекле файдалана алу мөмкинлеген тәэмин итәргә, шулай ук кресло-коляскалар белән хәрәкәт итү өчен тоткычлары булган уңайлы баскычлар, киң керү уемнары, махсус коймалар һәм култыксалар, пандуслар белән жиһазландырылган булырга тиеш. Бүлмә буйлап хәрәкәт итү сәламәтлеге буенча мөмкинлекләре чикләнгән затларга кыенлыктар тудырырга тиеш түгел, кресло-коляскалардан файдаланучыларны да исәпкә алып.

Бүлмә урнашкан бинага (корылмага) үзәк керү урыны түбәндәге мәгълүматны үз эченә алган мәгълүмат табличкасы (эlmә такта) белән жиһазландырыла:

- вәкаләтле органның исеме;
- эш режимы;
- кабул итү графигы.

38. Бүлмәләр чират белән идарә итүнең электрон системасы, утлы мәгълүмат таблосы, һаваны кондиционирлау системасы, янғын системасы һәм янғын сүндерү чаралары, сак һәм видеокүзәтү системасы белән жиһазландырыла.

Бүлмә урнашкан бинаның (корылманың) фасады гражданнарга мәгълүмат табличкасы белән танышырга мөмкинлек бирүче яктырту приборлары белән жиһазландырылырга тиеш.

Мөрәжәгать итүчеләргә аларның, үзләренә дәүләт хезмәтләре күрсәтүнең сыйфатын исәпкә алып, вәкаләтле органдагы житәкчеләр эшчәнлегенә нәтижәлелеген бәяләүдә катнашу мөмкинлегенә турында мәгълүмат житкерү максатларында бүлмәдә (көтү урынында) мөрәжәгать итүчеләрнең дәүләт хезмәтләре күрсәтелүнең сыйфатын бәяләүдә катнашу мөмкинлегенә турында белешмәләрне үз эченә алган мәгълүмат материаллары урнаштырыла.

Бүлмәләр көтү залын һәм гражданнарны кабул итү урыннарын үз эченә ала.

Көтү залы документларны рәсмиләштерү өчен урындыктар, өстәлләр (стойкалар) белән жиһазландырыла. Көтү урыннары саны бинада фактик басымны һәм аларны урнаштыру мөмкинлекләренә карап билгеләнә. Көтү залында белешмә-хокук системалары һәм программа продуктлары белән компьютер урнаштырылган булырга тиеш. Аның белән эшләү кагыйдәләре, шулай ук компьютер эше өчен җаваплы булган вазыйфаи затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), телефон номеры, кабинет номеры компьютер янәшәсендә урнашкан мәгълүмат стендында урнаштырыла.

39. Бинага кергәндә һәм (яки) көтү залларында мәгълүмат стендлары урнаштырыла. Мәгълүмат стендларында түбәндәге мәгълүмат һәм документлар урнаштырыла:

- органның һәм югары торучы органның почта адресы;

сайт адресы;

вәкаләтле органның белешмә телефоны номеры, телефон-автоинформатор номеры (булган очракта);

органның эш режимы;

дәүләт хезмәте күрсәтү буенча эшчәнлекне жайга салучы нормаларны үз эченә алган норматив хокукый актлардан өзөмтәләр;

дәүләт хезмәтеннән файдалану хокукына ия гражданнар категорияләре исемлеге;

дәүләт хезмәте алу өчен кирәкле документлар исемлеге;

гариза формалары һәм аларны тутыру үрнәкләре.

Гражданнарны дәүләт хезмәте күрсәтү мәсьәләләре буенча кабул итү гражданнарны кабул итү өчен махсус жиһазландырылган кабинкаларда (кабинетларда) гамәлгә ашырыла, алар мәгълүмат табличкалары белән тәэмин ителә, түбәндәгеләрне күрсәтеп:

кабинка (кабинет) номерын;

вазыйфаи затның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта).

Вазыйфаи затның эш урыны белешмәләренә кирәкле мәгълүмат базаларыннан файдалану мөмкинлеге белән персонал компьютер, принтер һәм сканер белән жиһазландырылырга тиеш.

Физик мөмкинлекләре чикләнган затлар өчен (шул исәптән кресло-коляскалардан һәм ияртеп йөрүче этләрдән файдаланучы затлар өчен) түбәндәгеләрне тәэмин ителергә тиеш:

каршылыксыз керү шартларын;

объектлар урнашкан территория буенча мөстәкыйль хәрәкәт итә алу, шулай ук мондый объектларга керү һәм чыгу, транспорт чарасына утыру һәм аннан төшү мөмкинлеген, шул исәптән кресло-коляскадан файдаланып та;

күрү функциясе тотрыклы бозылган инвалидларга мөстәкыйль рәвештә хәрәкәт итү, ярдәм күрсәтү мөмкинлеген;

инвалидларның тормыш эшчәнлегенә чикләүләрен исәпкә алып, инвалидларның тоткарлыксыз үтеп керүен тәэмин итү өчен кирәкле жиһазларны һәм мәгълүмат чыганаclarын тиешенчә урнаштыру шартларын;

инвалидлар өчен кирәкле ишетелә һәм күренә торган мәгълүматларны, шулай ук язуларны, тамгаларны һәм Брайльның нокталы шрифтлары белән ясалган текстлы һәм тамгалы башка график мәгълүматларны кабатлау, сурдотәржемәчәне һәм тифлосурдотәржемәчәне керту мөмкинлеген;

Россия Федерациясе Хезмәт һәм социаль яклау министрлыгының «Сукуырларны йөртүче этнең махсус өйрәтелгән булуын раслаучы документ рәвешен һәм аны бирү тәртибен раслау турында» 2015 елның 22 июнндәге 386н номерлы боерыгы белән расланган рәвештә һәм тәртиптә бирелә торган һәм аның махсус рәвештә өйрәтелгән булуын раслаучы документы булган очракта, озата йөри торган этне керту мөмкинлеген;

дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органның хезмәткәрләренә инвалидларга, башка затлар белән беррәттән хезмәт күрсәтүгә комачаулаучы киртәләргә жинеп чыгуга тиешле ярдәм итүен.

Инвалидның ихтыяжын исәпкә алып, объектны тулысынча жайлаштыру мөмкин булмаган очракта, әлеге объект милекчесе инвалидка дәүләт хезмәте күрсәтү урынына килү мөмкинлеген яисә, мөмкин булган очракта, аны инвалидның яшәу урыны буенча яки читтән торып күрсәтү мөмкинлеген тәмин итә.

Россия Федерациясе Хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгының «Хезмәт, мәшгульлек һәм халыкны социаль яклау өлкәсендә инвалидларның һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуы шартларын тәмин итү һәм шул ук вакытта аларга кирәкле ярдәмне күрсәтү тәртибен раслау турында» 2015 елның 30 июлендәге 527н номерлы боекы белән расланган Хезмәт, мәшгульлек һәм халыкны социаль яклау өлкәсендә инвалидларның һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуы шартларын тәмин итү һәм шул ук вакытта аларга кирәкле ярдәмне күрсәтү тәртибе.

Дәүләт хезмәте күрсәтүнең мөмкинлекле һәм сыйфатлы булу күрсәткечләре

Дәүләт хезмәте күрсәтүнең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын баяләү түбәндәге күрсәткечләр буенча гамәлгә ашырылырга тиеш:

дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе турында мөрәжәгать итүчеләрнең (вәкилләрнең) хәбәрдарлык дәрәжәсе (дәүләт хезмәте күрсәтү турында мәгълүмат алу, мәгълүмат алу ысулын сайлау мөмкинлеге);

мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәтү рәвешләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы мәгълүмати-телекоммуникация челтәрләрен (шул исәптән «Интернет» челтәрен) кулланып, Бердәм порталны да кертеп, сайлау мөмкинлеге;

дәүләт хезмәт күрсәтүне сорап күпфункцияле үзәккә мөрәжәгать итү мөмкинлеге, шул исәптән күпфункцияле үзәктә берничә дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәт күрсәтү турында 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы федераль законның 15¹ статьясында каралган гариза ярдәмендә дә;

дәүләт хезмәте күрсәтү өчен, шул исәптән халыкның хәрәкәт итү мөмкинлеге чикле булган төркемнәре өчен дә, мөрәжәгать итү мөмкинлеге;

дәүләт хезмәте күрсәтү срокларының һәм дәүләт хезмәте күрсәткәндә административ процедураларны үтәү срокларының үтәлуе;

дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижеләре буенча мөрәжәгать итүчеләр (вәкилләр) тарафыннан нигезләнган шикаятьләрнең булмавы;

Бердәм порталны кулланып, электрон документ формасында дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документлар (аларда булган белешмәләр) тапшыру мөмкинлеген бирү;

дәүләт хезмәте күрсәтү барышы турында, шул исәптән мәгълүмат-коммуникация технологияләреннән файдаланып та, мәгълүмат алу мөмкинлеген бирү.

41. Бердәм порталны кулланып, электрон формада дәүләт хезмәте күрсәткәндә түбәндәге административ процедуралар гамәлгә ашырыла:

дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе һәм сроклары турында мөрәжәгать итүчегә мәгълүмат бирү;

дәүләт хезмәте күрсәтү турында гариза бирү өчен кабул итүгә язылу;

дәүләт хезмәте күрсәтү турында гариза формалаштыру;

дәүләт хезмәте күрсәтү турында гаризаны кабул итү һәм теркәү;

гражданин тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәтү барышы турында белешмәләр алу;

дәүләт хезмәте күрсәтү сыйфатын бәяләү;

дәүләт хезмәте күрсәткәндә органнарның, аларның вазыйфай затларының карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмауларына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирү.

42. Дәүләт хезмәте күрсәтү, консультацияләр һәм дәүләт хезмәте күрсәтүнең барышы турында мәгълүмат бирү максатларында мөрәжәгать итүчеләрне (вәкилләрне) алдан язылу буенча кабул итү рөхсәт ителә.

Кабул итүгә язылу мөрәжәгать итүченең шәхси мөрәжәгәте яки телефон элемтәсе чараларын кулланып, шулай ук Интернет челтәре аша да, шул исәптән Бердәм портал аша гамәлгә ашырыла.

Мөрәжәгать итүчегә кабул итү өчен теләсә нинди ирекле датага һәм вакыт чикләрендә билгеләнгән график буенча гражданның кабул итү мөмкинлеге бирелә.

Мөрәжәгать итүчеләрне (вәкилләрне) алдан язылу буенча кабул итү гражданның кабул итүнең билгеләнгән графигы нигезендә эш көне дәвамында башкарыла.

Алдан язылуны гамәлгә ашырганда, мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) шәхси мөрәжәгать юлы белән талон-раслама бирелә, ул гаризаны бирү датасы һәм вакыты турында мәгълүматны үз эченә ала.

Телефон аша алдан язылган очракта мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) документларны кабул итү датасы һәм вакыты хәбәр ителә, ә мөрәжәгать итүче (вәкил) электрон почта адресын хәбәр иткән очракта, күрсәтелгән адреска шулай ук талон-раслама жиберелә.

Сайт һәм Бердәм портал аша алдан язылган очракта, мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) талон-расламаны чыгартып алу мөмкинлеге бирелә.

Мөрәжәгать итүчеләр (вәкилләр) өчен билгеле бер датага язылу вакыты элге дата башланьрга бер тәүлек калгач бетә.

Кабул итүгә алдан язылган вакытта билгеләнгән кабул итү вакыты башланып, 15 минут узганнан соң да килмәгән очракта, мөрәжәгать итүчегә алдан язылуның гамәлдән чыгарылуы турында мәгълүмат житкерелә.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) теләсә кайсы вакытта алдан язылудан баш тарта ала.

43. Мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) дәүләт хезмәте күрсәткәндә органның вазыйфай затлары белән хезмәттәшлеге бер тапкыр – барлык кирәкле документлар белән гариза биргәндә башкарыла.

Гаризаны Бердәм портал аша жибергән очракта, мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) органның вазыйфай затлары белән үзара хезмәттәшлеге бер тапкыр –

органга дәүләт хезмәте алу өчен кирәкле документларны тапшырганда гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хезмәте күрсәткәндә мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) органның вазыйфай заты белән үзара хезмәттәшлек итүченең вакыт озынлыгы 30 минуттан артмый.

44. Экстриториаль принцип буенча дәүләт хезмәте күрсәтү гамәлгә ашырылмый.

45. Гражданин дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап күпфункцияле үзәк аша мөрәжәгать итәргә хокуклы (вәкаләтле орган һәм күпфункцияле үзәк арасында үзара ярдәм итешү турында килешү төзелгән очракта һәм әлеге гаризаны тапшыру килешүдә каралган, күпфункцияле үзәктә күрсәтелә торган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр исемлегендә каралган очракта).

Дәүләт хезмәте күрсәтүгә карата, шул исәптән күпфункцияле үзәкләрдә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү үзенчәлекләрен һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрне электрон рәвештә күрсәтү үзенчәлекләрен исәпкә ала торган башка таләпләр

46. Дәүләт хезмәте күрсәтү мәсьәләләре буенча мөрәжәгать итүчеләрне (вәкилләрне) кабул итү вазыйфай зат тарафыннан вәкаләтле орган оештырган күчмә кабул итү вакытында гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Сәламәтлеге буенча органга мөрәжәгать итү мөмкинлеге булмаган мөрәжәгать итүчеләрне (вәкилләрне) кабул итү өчен вазыйфай зат мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) хакыйкый яшәү урынына чыга (бара).

47. Мөрәжәгать итүче (вәкил) гаризаны электрон рәвештә жибәрә ала, аны рәсмиләштерү тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләрне күрсәтү өчен кирәкле гаризаларны һәм башка документларны электрон документлар рәвешендә рәсмиләштерү һәм тапшыру тәртибе турында» 2011 елның 7 июлендәге 553 номерлы карары белән билгеләнгән һәм ул гомуми файдаланудагы мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләрен, шул исәптән, бер мәгънәле һәм конфиденциаль мәгълүматны жибәрү һәм алу, шул исәптән электрон рәвештә арадаш хәбәрләр һәм җавап мәгълүматы алу мөмкинлеген тәмин итә торган Бердәм порталны да кертеп, «Интернет» челтәрен кулланып, шул исәптән 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы федераль законда каралган тәртиптә гади электрон имзаны кулланып тапшырыла.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан Бердәм порталны кулланып электрон документ рәвешендә гариза жибәргәндә кулланыла торган электрон имза чаралары 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә сертификацияләнергә тиеш.

48. Органга Бердәм порталдан файдаланып, электрон документ рәвешендә жибәрелгән гаризаны теркәү, шулай ук мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) аның гаризасын алу турында, вәкаләтле органга дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларны тапшыру датасы күрсәтелгән мәгълүматны үз эченә алган электрон рәвештәге белдерүне формалаштыру һәм жибәрү гариза вәкаләтле органга алынган көнне автомат режимда гамәлгә ашырыла.

Айлык түлөү билгеләү өчен кирәкле документлар билгеләнгән чорда тапшырылмаган очракта, вәкаләтле орган элге Административ регламентның 12 пунктында каралган срокта дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итә.

Айлык түлөүне билгеләү турындагы гаризаны органга Бердәм портал аша тапшырган мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документлар тапшырылган очракта, вазыйфай зат аларны мөрәжәгать иткән көнне терки һәм мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) белдерү бирә.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларны кабул итү, аларны рәсмиләштерүнең дәрәслеген тикшерү, аларны теркәү, карау, дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итү элге Административ регламентның 53-68 пунктлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

49. Мөрәжәгать итүчеләргә (вәкилләргә) Бердәм порталда күрсәтелә торган дәүләт хезмәте турында мәгълүмат алу мөмкинлеге тәмин ителә.

III. Административ процедураларның составы, эзлеклелеге һәм чорлары

Дәүләт хезмәте күрсәткәндә башкарылучы административ процедураларның тулы исемлеге

50. Дәүләт хезмәте күрсәтү түбәндәге административ процедураларны үз эченә ала:

дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны кабул итү һәм теркәүгә алу;

ведомствора хезмәттәшлек кысаларында документлар (белешмәләр) таләп итү;

дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны карау һәм дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итү;

айлык түлөләрне түлөүне оештыру;

түлөү эшенә мәгълүмат керту.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны кабул итү һәм теркәү буенча административ процедура

51. Мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) вәкаләтле органга гариза белән шәхсэн мөрәжәгать итүе яисә гаризаның вәкаләтле органга күпфункцияле үзәк аша яисә Бердәм порталны кулланып, электрон документ рәвешендә алынуы административ процедураны башлау өчен нигез булып тора.

Гариза яшәү (тору) урыны буенча яки, расланган яшәү (тору) урыны булмаган очракта – хакыйкый яшәү урыны буенча бирелә.

52. Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документлар вәкаләтле органның вазыйфай заты тарафыннан кабул ителә.

Күпфункцияле үзәк аша электрон рәвештә якланган элемент каналлары аша тапшырылган, дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документлар

көчөйтелгән квалификацияле электрон имза белән расланган булырга тиеш. Шулу вакытта әлеге гариза һәм документларның кәгазьдәге оригиналлары вәкаләтле органга тапшырылмый.

53. Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документларны кабул иткәндә, вазыйфай зат гаризада күрсәтелгән белешмәләрнең мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документларга, мөрәжәгать итүче тарафыннан бирелгән дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле документларга туры килүен, гариза бланкын тутыру дәрәслеген, тапшырылган документларның комплектлылыгын тикшерә.

54. Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документларны кабул итүдән баш тарту өчен нигезләр булган очракта, вазыйфай зат әлеге Административ регламентның 34 пункттында каралган чорларда гариза һәм документларны кабул итүдән баш тарту турында белдерү формалаштыра һәм гражданинга бирә, күпфункцияле үзәк аша яисә Бердәм портал ярдәмендә шәхси кабинетка жибәрә.

55. Гаризаны һәм тапшырылган документларны кабул иткәндә вазыйфай зат әлеге Административ регламентның 34 пункттында каралган чорларда гаризаны гаризаларны һәм орган карарларын теркәү журналында терки, документларны кабул итү вакытында кире кайтарылырга тиешле документның төп нөсхәләре белән белдерүне рәсмиләштерә һәм мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) бирә, күпфункцияле үзәк аша тапшыра яки мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) Бердәм порталдагы шәхси кабинетка жибәрә.

56. Административ процедураның нәтижәсе булып дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны кабул итү һәм теркәү тора.

57. Административ процедураны үтәү нәтижәсен теркәү ысулы булып дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны вәкаләтле органның гаризаларны теркәү журналында теркәү тора.

Ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында документларны (белешмәләрне) соратып алу буенча административ процедура

58. Административ процедураны башлау өчен әлеге Административ регламентның 24 пункттында каралган документларны (белешмәләрне) соратып алу зарурилыгы нигез булып тора.

Вәкаләтле орган дәүләт хезмәте күрсәтү кысаларында түбәндәгеләр белән үзара хезмәттәшлек итә:

Россия Федерациясе Эчке эшләр министрлыгы;

Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы;

Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы;

Суд приставлары федераль хезмәте;

Жәзаларны үтәтү федераль хезмәте;

Федераль салым хезмәте;

Хезмәт һәм мәшгульлек буенча федераль хезмәт;

Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте;

Россия Федерациясе Пенсия фонды;

Россия Федерациясе Социаль иминият фонды;

Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимият органнары.

59. Вәкаләтле орган, айлык түләү билгеләү турында гаризаны кабул итү һәм теркәү көненнән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, әлеге Административ регламентның 24 пунктында күрсәтелгән дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле белешмәләрне бирү турында ведомствоара гаризалар формалаштыра һәм жиберә.

Ведомствоара гаризага җавап эзерләү һәм жиберү вакыты ведомствоара гариза кергән көннән башлап 5 эш көненнән дә артмаска тиеш.

60. Административ процедураның нәтижәсе булып, ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында соралган мәгълүматларны алу тора.

61. Административ процедураны үтәү нәтижәсен теркәү ысулы булып мәгълү-мати системага ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында кергән мәгълүматларны кертү тора.

**Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гаризаны һәм документларны
карау һәм дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итү
административ процедурасы**

62. Административ процедураны башлау өчен вәкаләтле органга гариза һәм әлеге Административ регламентның 18, 20, 21, 24 пунктларында каралган документлар керү нигез булып тора.

Вазыйфаи зат, дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле барлык документлар кергән көннән соң килә торган эш көненнән дә соңга калмыйча, гаризаны һәм тапшырылган документларны карый, мөрәжәгать итүченең дәүләт хезмәте күрсәтү хокукын билгели һәм дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итә.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан бирелгән айлык түләү билгеләү турында гаризада һәм (яки) документларда (белешмәләрдә) дәрәс булмаган һәм (яки) тулы булмаган мәгълүмат булу факты ачыкланган очракта, вәкаләтле орган айлык түләү билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү вакытын туктатып тора, әмма биш эш көненнән дә артмаган күләмдә генә.

Билгеләнгән вакытка ведомствоара электрон багланышлар кысаларында соратып алынган документлар (белешмәләр) алынмаган очракта, яки житешмәгән документлар (белешмәләр) айлык түләүне билгеләү турындагы гариза теркәлгән көннән соң биш эш көненнән соңрак чорда тапшырылган очракта, вәкаләтле орган айлык түләү билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү вакытын 20 эш көненә кадәр озайта.

Әлеге Административ регламентның 14 пунктында каралган айлык түләүне билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү вакытын туктатып тору, озайту, яңарту вәкаләтле орган карары белән рәсмиләштерелә.

Вәкаләтле органның айлык түләүне билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турындагы карарны кабул итү вакытын туктатып тору, озайту турындагы карары әлеге Административ регламентның 12 пунктындагы беренче абзацында, 13 пунктында, 14 пунктының икенче абзацында каралган чор тәмамлангач кабул ителә.

Вәкаләтле органның айлык түләүне билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турындагы карарын кабул итү чорын торгызып жибәрү турындагы карары айлык түләү билгеләү турында эшләп бетерелгән гариза һәм (яки) документлар (белешмәләр) алынганнан соң кабул ителә.

Вәкаләтле орган мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) аны жибәрү фактын һәм датасын билгеләргә мөмкинлек бирүче ысул белән айлык түләү билгеләү яисә билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итү вакытын туктатып тору, озайту, яңарту турында хәбәр итә.

63. Әлеге Административ регламентның 18, 20, 21, 24 пунктларында каралган гаризаларны һәм документларны карау нәтижәләре буенча вәкаләтле орган, әлеге Административ регламентның 11 пункты нигезендә, бирелгән гаризага карап, дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итә.

Дәүләт хезмәте күрсәтүдән баш тарту турында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле орган мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) карар кабул ителгән көннән бер эш көненнән дә артмаган срокта, аны жибәрү фактын раслау мөмкинлеген тәэмин итә торган ысул белән, кабул ителгән карар турында белдерү жибәрә.

Күпфункцияле үзәк аша гариза биргән очракта, кабул ителгән карар турында белдерү мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) күпфункцияле үзәк аша жибәрелә.

Гариза электрон рәвештә Бердәм портал аша бирелгән очракта, кабул ителгән карар турында белдерү электрон документ рәвешендә мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) Бердәм портал аша жибәрелә.

64. Айлык түләү билгеләү турында карар кабул ителгән очракта, вәкаләтле орган айлык түләү күләмен һәм айлык түләүне түли башлау датасын билгели.

65. Административ процедураның нәтижәсе һәм административ процедураны үтәү нәтижәсен теркәү ысулы булып вәкаләтле орган тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында карар кабул итү тора.

Айлык түләү түләүне оештыру буенча административ процедура

66. Вәкаләтле орган тарафыннан айлык түләү билгеләү турында карар кабул итү административ процедураны башлау өчен нигез булып тора.

Айлык түләүне түләү чорлары һәм тәртибе, шулай ук айлык түләүне туктату нигезләре Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2022 елның 9 апрелендәге 630 номерлы карарында каралган.

Айлык түләүне китерү айлык түләү билгеләү турындагы гаризада, китерү ысулын үзгәртү турындагы гаризада күрсәтелгән ысул белән башкарыла.

Вәкаләтле орган айлык түләүне китереп житкерү өчен китереп житкерүгә исәпләнгән айлык түләү суммалары турында документ әзерли.

67. Административ процедураның нәтижәсе булып айлык түләү түләүне оештыру тора.

68. Административ процедураны үтәү нәтижәсен теркәү ысулы булып, айлык түләүне түләү өчен китерү документларын формалаштыру тора.

Түләү эшенә мәгълүмат керту буенча административ процедура

69. Административ процедураны башлау өчен, илтеп житкерү ысулын үзгәртү турындагы гариза нигезендә, түләү эшенә мәгълүмат кертү зарурилыгы нигез булып тора.

Мөрәжәгать итүченең түләү эшенә мәгълүмат кертү әлеге Административ регламентның 13 пункттында каралган чорда, илтеп житкерү ысулын үзгәртү турындагы гариза нигезендә гамәлгә ашырыла.

70. Административ процедураның нәтижәсе һәм административ процедураның нәтижәсен теркәү ысулы булып, илтеп житкерү ысулын үзгәртү турында гариза нигезендә түләү эшенә үзгәрешләр кертү тора.

Административ процедураларны электрон формада, шул исәптән Бердәм порталны һәм сайтны кулланып башкару тәртибе

71. Бердәм портал, сайт аша алдан язылуны гамәлгә ашыру өчен мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) системада сорала торган белешмәләргә күрсәтергә кирәк, шул исәптән:

- фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңгысы – булган очракта);
- иминиятләштерелгән затның хосусый шәхси счетның иминият номеры;
- телефон номерын;
- электрон почта адресын (ихтыярына карап);
- кабул итүнең теләнгән датасын һәм вакытын.

Сайт аша алдан язылуны гамәлгә ашырганда мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) талон-раслама бастырып чыгару мөмкинлеге тудырыла, әгәр мөрәжәгать итүче (вәкил) электрон почта адресын хәбәр иткән очракта, әлеге адреска, кабул итү көнен, вакытын һәм урынын күрсәтеп, алдан язылуны раслау турында мәгълүмат жиберелә.

Вәкаләтле орган Россия Федерациясе норматив хокукый актлары нигезендә идентификацияләүне һәм аутентификацияләүне узудан, кабул итү максатын күрсәтүдән, шулай ук кабул итү өчен алдан ук билгеләп куелырга тиешле кирәкле вакыт озынлыгын исәпләүдә кирәкле белешмәләргә тапшырудан тыш, мөрәжәгать итүчедән (вәкилдән) башка гамәлләр башкаруны таләп итәргә хокуклы түгел.

72. Мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан гаризаны формалаштыру, гаризаны өстәмә рәвештә нинди дә булса башка формада тапшыру зарурлыгыннан тыш, Бердәм порталда гаризаның электрон формасын тутыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

Гаризаны формалаштырганда мөрәжәгать итүче (вәкил) өчен түбәндәгеләр тәэмин ителә:

- гаризаның электрон формасы күчәрмәсен кәгазьдә бастырып чыгару;
- гражданинның ихтыярына карап, шул исәптән гаризаның электрон формасына ялгыш керткәндә һәм күрсәткечләргә яңадан кертү зарурлыгы булганда да, теләсә кайсы вакытта электрон гариза формасына элегрәк кертелгән күрсәткечләргә саклау;

гаризаның электрон рәвешендәге кырларны гражданин тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләргә электрон формада күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмат-

технологик багланышын тээмин итэ торган инфраструктурада бердэм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дэүлэт мәгълүмат системасы турында» 2011 елның 28 ноябрэндәге 977 номерлы карары белән расланган Дэүлэт һәм муниципаль хезмәтләрне электрон формада күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмат-технологик багланышын тээмин итэ торган инфраструктурада бердэм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дэүлэт мәгълүмат системасында (алга таба – бердэм идентификация һәм аутентификация системасы) урнаштырылган белешмәләрне һәм Бердэм порталда, сайтта урнаштырылган белешмәләрне бердэм идентификация һәм аутентификация системасында булмаган белешмәләргә кагыла торган өлешендә файдаланып, белешмәләр кертэ башлаганчы ук тутыру;

элегрәк кертелгән мәгълүматларны югалтмыйча, электрон гариза формасын тутыруның теләсэ кайсы этапларына яңадан әйләнеп кайту;

мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) Бердэм порталда «Шәхси кабинет»та элек бирелгән гаризаларны бер елдан да ким булмаган, шулай ук өлешчә формалаштырылган гаризаларны – кимендэ 3 ай эчендэ карау мөмкинлеге.

Формалаштырылган гаризаны форматы-мантыйгы ягыннан тикшерү мөрәжәгать итүче (вәкил) гаризаның электрон формасындагы барлык юлларны тутырганнан соң автомат рәвештэ гамәлгә ашырыла. Гаризаның электрон формасындагы кырларны төгәлсез тутыру очрагы ачыкланганда, мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) ачыкланган хатаның характеры һәм аны бетерү тәртибе турында турыдан-туры гаризаның электрон формасында мәгълүмат житкереп, хәбәр ителә.

Формалаштырылган гариза органга Бердэм портал аша жибәрелә.

Бердэм порталны кулланып, электрон документ формасында гариза биргән очракта, дэүлэт хезмәте күрсәтүне сорап мөрәжәгать итү көне булып, Бердэм порталны кулланып, электрон документ формасында гариза биру датасы санала.

73. Вәкаләтле орган гаризаны кабул итү һәм теркәүне әлегә Административ регламентның 50 пунктында күрсәтелгән срокта, кәгазьдә кабат тапшыру зарурлыгыннан башка гына тээмин итә.

Теркәлгәннән соң гариза дэүлэт хезмәте күрсәтү өчен жаваплы структур бүлекчәгә жибәрелә.

74. Дэүлэт хезмәте күрсәтү барышы турында мәгълүмат мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) тиешле административ процедураны үтәү тәмамланганнан соң 1 эш көненнән дә артмаган срокта, электрон почта адресына яисэ мөрәжәгать итүче (вәкил) теләге буенча Бердэм портал чараларын кулланып жибәрелә.

Дэүлэт хезмәте күрсәткәндэ мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) электрон почтасына түбәндәгеләр жибәрелә:

гаризаны кабул итү һәм теркәү турында белдерү;

дэүлэт хезмәте күрсәтү процедурасының башлануы турында белдерү;

дэүлэт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында белдерү.

Бердэм порталда дэүлэт хезмәте күрсәтү барышы турында мәгълүмат биру тиешле статусларны мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) шәхси кабинетына жибәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

75. Мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) әлеге Административ регламентның 84 пункты нигезендә Бердәм порталда дәүләт хезмәте күрсәтүнең үтемлелеген һәм сыйфатын бәяләү мөмкинлеге тәмин ителә.

Дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсендә бирелгән документларда жибәрелгән хаталарны һәм ялгышларны төзәтү тәртибе

76. Дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсендә бирелгән документларда жибәрелгән хаталарны һәм ялгышларны төзәтү, дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе мөрәжәгать итүчегә документлар бирүне күздә тотмаганга күрә, гамәлгә ашырылмый.

IV. Административ регламент үтәлешен контрольдә тоту формалары

Органның җаваплы вазыйфай затлары тарафыннан Административ регламент нигезләмәләренен һәм дәүләт хезмәтен башкаруга таләпләрне билгеләүче башка норматив хокукый актларның үтәлешен һәм үтәлешен, шулай ук алар тарафыннан карарлар кабул итүне агымдагы тикшерүне гамәлгә ашыру тәртибе

77. Вазыйфай затларның әлеге Административ регламентның һәм дәүләт хезмәте күрсәтүгә карата таләпләр билгели торган бүтән норматив хокукый актларның нигезләмәләрен саклавына һәм үтәвенә, шулай ук алар тарафыннан карарлар кабул итүгә агымдагы контрольлек (алга таба – агымдагы контрольлек) дәүләт хезмәте күрсәтү өчен җаваплы булган структур бүлекчә житәкчесе, шулай ук вәкаләтле орган житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Агымдагы контрольлек вәкаләтле органның гаризаларны һәм карарларны исәпкә алу журналы мәгълүматлары буенча даими (эш көне нәтижәләре буенча) башкарыла.

Дәүләт хезмәте күрсәтүнең тулы һәм сыйфатлы булуына планлы һәм планнан тыш тикшерүләрне гамәлгә ашыру тәртибе һәм ешлыгы, шул исәптән дәүләт хезмәте күрсәтүнең тулы һәм сыйфатлы булуына контроль тәртибе һәм формалары

78. Вәкаләтле органның вазыйфай заты тарафыннан әлеге Административ регламент нигезләмәләрен, дәүләт хезмәте күрсәтүгә таләпләрне билгели торган башка норматив хокукый актларны үтәүне һәм башкаруны контрольдә тотуны гамәлгә ашыру (алга таба – дәүләт хезмәте күрсәтүне тикшереп тору) максатларында органнар дәүләт хезмәте күрсәтүнең тулылыгына һәм сыйфатына карата тикшерү (алга таба – тикшерү) үткәрергә мөмкин.

Тикшерүләр актлар һәм боеру документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

79. Тикшерүләр планлы (эш планнары нигезендә гамәлгә ашырыла) һәм планнан тыш булырга мөмкин.

Планлы тикшерүләр өч елга бер тапкыр үткәрелә.

Планнан тыш тикшерүләр хокук саклау һәм башка вәкаләтле дәүләт органнары йөкләмәсе буенча үткәрелә. Тикшерү шулай ук мөрәжәгать итүченең (вәкилнең) конкрет мөрәжәгәте буенча да үткәрелергә мөмкин.

Планлы тикшерүләр түбәндәге юнәлешләр буенча гамәлгә ашырыла:

дәүләт хезмәте күрсәтү эшен оештыру;

дәүләт хезмәте күрсәтүнең тулылыгы һәм сыйфаты;

агымдагы контрольлекне гамәлгә ашыру.

Тикшерүләр шулай ук тематик холыклы да була ала.

Тикшергәндә дәүләт хезмәтен күрсәтүгә бәйле барлык мәсьәләләр дә каралырга мөмкин.

Тикшерүләр дәүләт хезмәте күрсәтелгәндә бозуларны ачыклау һәм бетерү максатында уздырыла.

Дәүләт хезмәте күрсәтү барышында алар тарафыннан кабул ителә торган (гамәлгә ашырыла торган) карарлар һәм гамәлләр (гамәл кылмаган) өчен вазыйфаи затларның җаваплылыгы

80. Вазыйфаи зат дәүләт хезмәте күрсәтү чорларын һәм тәртибен үтәү өчен шәхсэн җаваплы булып тора.

Вазыйфаи затның шәхсэн җаваплылыгы аның вазыйфаи күрсәтмәсендә Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә билгеләнә.

81. Дәүләт хезмәте күрсәтүне контрольдә тотучы затлар исемлегә вәкаләтле органның эчке эш итү документлары (боерыклары) белән билгеләнә.

Дәүләт хезмәтен күрсәтүгә контроль тәртибенә һәм формаларына карата таләпләр, шул исәптән гражданнар, аларның берләшмәләре һәм оешмалары ягыннан

82. Вәкаләтле орган дәүләт хезмәте күрсәтүне даими контрольдә тотта.

Вәкаләтле орган тарафыннан уздырылган тикшерүләрнең нәтижәләренә анализ ясала, аның нигезендә дәүләт хезмәте күрсәтүне оештырудагы житешсезлекләргә бетерү буенча кирәкле чаралар күрелә.

83. Гражданнар (берләшмәләр, оешмалар) ягыннан дәүләт хезмәте күрсәтүне контрольдә тоту Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Федераль башкарма хакимият органнарының (аларның структур бүлекчәләре) территориаль органнары һәм бюджеттан тыш дәүләт фондларының (аларның төбәк бүлекчәләре) территориаль органнары житәкчеләре эшчәнлегенә нәтижәләлеге, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру сыйфатын исәпкә алып, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләре житәкчеләре эшчәнлегенә нәтижәләлеге бәяләү турында, шулай ук әлеге бәяләү нәтижәләрен тиешле житәкчеләрнең үз вазыйфаи бурычларын үтәүне вакытыннан алда туктату турында карарлар кабул итү өчен нигез буларак кабул итү турында» 2012 елның 12 декабрдәге 1284 номерлы карарында каралган тәртиптә һәм рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

Мөрәжәгать итүчегә (вәкилгә) дәүләт хезмәте күрсәткәндә вәкаләтле органның вазыйфаи заты (күпфункцияле үзәкнең хезмәткәре) аңа күрсәтелгән дәүләт хезмәтенең сыйфаты турында гражданнардан фикерләр жыелуы турында мәгълүмат житкерә һәм дәүләт хезмәте күрсәтүнең сыйфатын бәяләүдә катнашу өчен күчмә ридотелефон элементәсе жайланмасының абонент номерын бирергә (яки «Интернет» челтәрендә аңа күрсәтелгән дәүләт хезмәтен бәяләргә) тәкъдим итә.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) күчмә радиотелефон элементәсе чараларыннан файдаланып, дәүләт хезмәте күрсәтү сыйфатын бәяләүдән баш тарткан очракта, вазыйфаи зат әлеге бәяләүдә катнашу өчен терминал яки дәүләт хезмәтенең нәтижәсен бирү урынында турыдан-туры урнашкан бүтән жайланмадан файдаланып (техник мөмкинлекләр булган очракта) бәяләргә, яки аңа күрсәтелгән дәүләт хезмәте сыйфатын Интернет челтәрендәге махсус сайтта («Ваш контроль»), шулай ук Бердәм порталда «Шәхси кабинет»та бәяләргә тәкъдим итә.

Мөрәжәгать итүче (вәкил) күчмә радиотелефон элементәсе жайланмасы ярдәмендә дәүләт хезмәте күрсәтү сыйфатын бәяләүдә катнашырга ризалык белдергән очракта, мөрәжәгать итүче (вәкил) күчмә радиотелефон элементәсе жайланмасының абонент номерын бирә, ул дәүләт хезмәтләре күрсәтү сыйфаты турында аның фикерен ачыклау өчен кирәкле белешмәләр белән бергә «Дәүләт хезмәтләре күрсәтү сыйфатын мониторинглауның мәгълүмати-аналитик системасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасына тапшырыла, аның турында нигезләмә Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Дәүләт хезмәтләре сыйфатын мониторинглауның мәгълүмати-аналитик системасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы турында нигезләмә раслау хакында» 2013 елның 1 мартындагы 114 номерлы боерыгы белән расланган.

V. Дәүләт хезмәте күрсәтә торган орган, күпфункцияле үзәк, 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы федераль законның 16 статьясының 1¹ өлешендә күрсәтелгән оешмалар, шулай ук аларның вазыйфаи затлары, дәүләт яки муниципаль хезмәткәрләр, хезмәткәрләр карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү тәртибе.

Дәүләт хезмәте күрсәтү барышында кабул ителгән гамәлләргә (гамәл кылмауга) һәм (яисә) кабул ителгән (гамәлгә ашырылган) карарларга мөрәжәгать итүчеләрнең (вәкилләрнең) судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирү хокукы турында мәгълүмат

84. Мөрәжәгать итүче (вәкил) органнарның, аларның вазыйфаи затларының, күпфункцияле үзәкнең, шулай ук дәүләт хезмәте күрсәткәндә күпфункцияле үзәк хезмәткәренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять (алга таба – шикаять) бирү хокукына ия.

Мөрәжәгать итүченең шикаятен судка кадәр (судтан тыш) тәртиптә карауга вәкаләтле дәүләт хакимияте органнары, оешмалар һәм шикаятьне карап тикшерүгә вәкаләтле затлар

85. Судка кадэр (судтан тыш) тэртиптә мөрәжәгать итүче (вәкил) шикаять белән кәгазьдә яисә электрон формада вәкаләтле органга, күпфункцияле үзәккә яисә күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючы (алга таба – күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючы) гавами-хокукий берәмлекнең тиешле дәүләт хакимияте органына (жирле үзидарә органына) мөрәжәгать итәргә хокуклы.

вәкаләтле органның карарына һәм (яки) гамәленә (гамәл кылмавына);

вәкаләтле орган житәкчесенә – вәкаләтле органның вазыйфаи заты карарына һәм (яисә) гамәленә (гамәл кылмавына) карата;

күпфункцияле үзәк житәкчесенә – күпфункцияле үзәк хезмәткәре карарына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына);

күпфункцияле үзәкне гамәлгә куючыга яисә Россия Федерациясе субъектының норматив хокукий акты белән вәкаләт бирелгән вазыйфаи затка, – күпфункцияле үзәк карарына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата.

Шикаятьне бирү һәм карау тәртибе турында, шул исәптән Бердәм порталдан файдаланып, мөрәжәгать итүчеләргә (вәкилләргә) хәбәр итү ысуллары

86. Шикаятьне бирү һәм карау тәртибе турындагы мәгълүмат дәүләт хезмәте күрсәтелә торган урыннардагы мәгълүмат стендларында, сайтта, Бердәм порталда урнаштырыла, шулай ук телефон буенча һәм (яки) шәхсән кабул иткәндә телдән житкерелә яисә мөрәжәгать итүче (вәкил) тарафыннан күрсәтелгән почта адресы буенча язмача яки электрон хәбәр рәвешендә жибәрелә.

Дәүләт хезмәте күрсәтүче орган, шулай ук аның вазыйфаи затлары карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата судка кадэр (судтан тыш) шикаять бирү тәртибен жайга салучы норматив хокукий актлар исемлеге

87. Вәкаләтле органның, шулай ук аның вазыйфаи затлары карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадэр (судтан тыш) шикаять бирү тәртибе түбәндәгеләр белән жайга салына:

2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы федераль закон;

«Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы федераль закон;

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Федераль башкарма хакимият органның һәм аларның вазыйфаи затларының, федераль дәүләт хезмәткәрләренең, Россия Федерациясе бюджетныкы булмаган дәүләт фондлары вазыйфаи затларының, билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә дәүләт хезмәтләре күрсәтү буенча федераль законнар нигезендә вәкаләт бирелгән дәүләт корпорацияләренең һәм аларның вазыйфаи затларының, «Дәүләт хезмәтләрен һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» федераль законның 16 статьясының 1¹ өлешендә каралган оешмаларның һәм аларның хезмәткәрләренең, шулай ук дәүләт хезмәтләре һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүче күпфункцияле үзәкләрнең һәм аларның хезмәткәрләренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына)

шикаятьләр тапшыру һәм аларны карау тәртибе турында» 2012 елның 16 августындагы 840 номерлы карары;

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтелгәндә гамәлгә ашырылган карарларга һәм гамәлләргә (гамәл кылмауга) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү процессын тәмин итә торган федераль дәүләт мәгълүмат системасы турында» 2012 елның 20 ноябрәндәге 1198 номерлы карары.

88. Дәүләт хезмәте күрсәтү барышында органнар, аларның вазыйфай затлары, күпфункцияле үзәкләр, шулай ук күпфункцияле үзәкләр хезмәткәрләре тарафыннан кабул ителгән гамәлләргә (гамәл кылмауга) һәм (яки) карарларга мөрәжәгать итүчеләрнең (вәкилләрнең) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү хокукы турында, судка кадәр (судтан тыш) тәртиптә жибәрелгән шикаятьне карауга вәкаләтле булган органнар, оешмалар һәм затлар, мөрәжәгать итүчеләргә (вәкилләргә) шикаятьне тапшыру һәм аны карау тәртибе турында, шул исәптән Бердәм порталны кулланып, шулай ук органнарның, аларның вазыйфай затларының, күпфункцияле үзәкләрнең, шулай ук күпфункцияле үзәкләр хезмәткәрләренең карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү тәртибе турында мәгълүмат мәжбүри рәвештә Бердәм порталда урнаштырылырга тиеш.

VI. Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләрендә административ процедураларны (гамәлләрне) үтәү үзенчәлекләре

Күпфункцияле үзәкләр башкара торган административ процедураларның (гамәлләрнең) тулы исемлеге

89. Күпфункцияле үзәк тарафыннан дәүләт хезмәте күрсәтү түбәндәге административ процедураларны үз эченә ала:

гражданның күпфункцияле үзәктә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе, дәүләт хезмәте күрсәтүнең барышы, дәүләт хезмәте күрсәтүгә бәйле башка мәсьәләләр буенча мәгълүмат бирү, шулай ук күпфункцияле үзәктә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе турында гражданның консультация бирү;

дәүләт хезмәте күрсәтү турында гражданның гариза алу һәм дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле башка документларны кабул итү;

дәүләт хезмәтләрен күрсәтүче органнарда, дәүләт хакимиятенең башка органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм дәүләт хезмәтләрен күрсәтүдә катнашучы оешмаларга күпфункцияле үзәк тарафыннан ведомствоара гариза формалаштыру һәм жибәрү;

гражданның дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсен бирү, шул исәптән дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәләре буенча күпфункцияле үзәккә жибәрелгән электрон документларның эчтәлеген раслый торган кәгазьдә документлар бирү, шулай ук кәгазьдә документларны, шул исәптән дәүләт хезмәтләрен күрсәтүче органнарның мәгълүмат системаларыннан өземтәләренә һәм муниципаль хезмәтләренә күрсәтүче органнардан өземтәләренә дә кертеп, бирү.

Гражданинга күпфункцияле үзәктә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе, дәүләт хезмәте күрсәтү турындагы гаризаны үтәү барышы, дәүләт хезмәте күрсәтүгә бәйле башка мәсьәләләр буенча мәгълүмат бирү, шулай ук күпфункцияле үзәктә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе турында гражданнарга консультация бирү буенча административ процедура

90. Күпфункцияле үзәктә дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибе, дәүләт хезмәте күрсәтүнең барышы яки дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе булган документларның әзерлеге турында гражданинга хәбәр итү түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

гражданнарны шәхси кабул итү барышында;
телефон аша;
электрон почта аша.

91. Гражданин күпфункцияле үзәккә электрон почта аша дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсе турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, күпфункцияле үзәк әлеге гариза күпфункцияле үзәккә алынган көннән соң килүче эш көннән дә соңга калмыйча гражданинга җавап җибәрә.

Дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле башка документлар һәм дәүләт хезмәте күрсәтү турында гражданинның күпфункцияле үзәк тарафыннан гаризасын кабул итү буенча административ процедура

92. Административ процедураны башлау өчен гражданинның дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле гариза һәм документлар белән Россия Федерациясе территориясе чикләрендә, гражданин ихтыярына карап, аның яшәү урынына, тору урынына, хакыйкый яшәү урынына яисә түләү эше урнашкан урынына бәйсез рәвештә теләсә кайсы күпфункцияле үзәккә мөрәжәгать итүе нигез булып тора, әгәр дәүләт хезмәтен күрсәтә торган вәкаләтле орган һәм күпфункцияле үзәк арасында үзара хезмәттәшлек турында килешү төзелгән булса һәм әлеге гаризаны тапшыру күпфункцияле үзәктә күрсәтелә торган, килешүдә каралган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр исемлегендә каралган булса.

Гражданның дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап күпфункцияле үзәккә мөрәжәгать итү юлы белән, вәкил аша мөрәжәгать итә алалар.

Дәүләт хезмәте күрсәтүне сорап мөрәжәгать итү көне дип күпфункцияле үзәк тарафыннан гаризаны кабул итү көне санала.

93. Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2012 елның 22 декабрендәге 1376 номерлы карары белән расланган Күпфункцияле үзәкләр эшчәнлеген оештыру кагыйдәләрендә каралган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәге тарафыннан дәүләт хезмәтләрен күрсәтү таләпләрен исәпкә алып, гариза, шулай ук дәүләт хезмәте күрсәтү өчен кирәкле белешмәләр, документлар һәм мәгълүмат вәкаләтле орган тарафыннан күпфункцияле үзәктән якланган элемент каналлары буенча көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән расланган электрон рәвештә алынырга мөмкин. Шулай ук вакытта гариза һәм документларның кәгазьдәге оригиналлары вәкаләтле органга тапшырылмый.

94. Дәүләт хезмәтен күрсәтү нәтижәсе гражданинның теләге буенча көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган электрон формада,

гражданин тарафыннан гаризаны формалаштырганда күрсәтелгән электрон почта адресына таләп ителгән урын буенча жибәрелә ала.

Дәүләт хезмәтләрен күрсәтүче органнарға, дәүләт хакимиятенең башка органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм дәүләт хезмәтләрен күрсәтүдә катнашучы оешмаларға күпфункцияле үзәк тарафыннан ведомствоара гариза формалаштыру һәм жибәрү административ процедурасы

95. Дәүләт хезмәте күрсәткәндә күпфункцияле үзәк тарафыннан ведомствоара гариза формалаштыру һәм дәүләт хезмәтләре күрсәтүче органнарға, дәүләт хакимиятенең башка органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм дәүләт хезмәтләре күрсәтүдә катнашучы оешмаларға жибәрү гамәлгә ашырылмый.

Гражданинга дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәсен бирү, шул исәптән дәүләт хезмәте күрсәтү нәтижәләре буенча күпфункцияле үзәккә жибәрелгән электрон документларның эчтәлеген раслый торган кәгазьдә документлар бирү, шулай ук кәгазьдә документларны, шул исәптән дәүләт хезмәтләрен күрсәтүче органнарның мәгълүмат системаларыннан өзәтәләрне һәм муниципаль хезмәтләрне күрсәтүче органнардан өзәтәләрне дә кертеп, бирү административ процедурасы

96. Гражданин белешмәләр сорап мөрәжәгать иткән очракта, күпфункцияле үзәк хезмәткәре ведомствоара электрон багланышлар системасы аша ведомствоара гариза формалаштыра һәм реаль вакыт режимында жавап ала. Алынган мәгълүматларны бастыра, күпфункцияле үзәкнең штампын һәм мөһерен, тулы имзасын күрсәтеп, имза белән таныклыкый. Белешмәләрне гражданинга (гражданинның вәкиленә) тапшыра.